

Nr 201.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sob. św. Bronisławy P.
Niedz. Pociesz. N. M. P.
Pon. św. Wawrzyńca
Wt. św. Zacharyasza Pr.
Śr. św. Jana
Czw. Narodz. N. M. P.
Piąt. św. Sergiusza P. W.

Wschód słońca: godz. 5 m. 14
Zachód słońca: godz. 6 m. 44
Dług. dnia: godz. 13 m. 30
Ubytek dnia: godz. 3 m. 15.

Cena prenumeraty:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k. —

Półrocznie „ 3 „ —

Kwartalnie „ 1 „ 50

Miesięcznie „ — „ 50

Odnoszenie 10 k. m.

Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40

Półrocznie „ 3 „ 70

ZAGRANICĄ:

Miesięcznie „ 1 „ 10

Redakcja

w Łodzi,

ul. Przejazd № 8.

Nr. telefonu 593.

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany

Sobota, dnia 3 Września 1910 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Krucze № 23; w Pabianicach u p. Teodora Minko;
w Zgierzu, w aptece p. Patka.

CENA OGŁOSZENI: „Nadesłane” na 1-ej stronie 50 kop. za wiersz pet. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1 1/2 kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petiowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 3 — 4-ej po południu.

Zatwierdzone przez Ministerium Spraw Wewnętrznych

Łódzkie Kursy Muzyczne

profesora Antoniego Grudzińskiego

ul. PIOTRKOWSKA № 86 II piętro dom W-go Petersilge'go.

I półroczje.

Zapisy na wszystkie instrumenty przyjmują się od dnia 5 września. Lekcje rozpoczynają się 15 września.

Po ukończeniu studiów wydają się ATESTATY.

Informować się o szczegółach można w kancelarii codziennie od 11 do 1 i od 4 do 6 godz. 3146—3

Handel kolonialno-galanteryjny

oraz sprzedaż win i wódek — w mieście powiatowem, egzystujący od lat 24, w dobrym punkcie, na dogodnych warunkach do sprzedania. Wiadomość: Wieleń, K. Schmidt. 3134—1

Dentysta Aronson

2131'6 powrócił. Piotrkowska 101.

Ludzie, którzy dużo jedzą i dużo piją powinni przynajmniej raz w tygodniu przed śniadaniem przyjmować od 1/2 do 1 kieliszka od wina naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa.

Woda gorzka Franciszka Józefa reguluje szybko i bez bólu przebiegany przewód pokarmowy, oczyszcza krew, pobudza skutecznie przemianę materii i zabezpiecza w ten sposób od wielu zaskabnień, pociągających za sobą ciężkie następstwa.

Dyrekcja lazaretu miejskiego w Poznaniu pisze: — „Woda Franciszka Józefa nie wymaga zachowywania diety i może być przyjmowana stale z niesłabnącym skutkiem”.

Ostrzega się przed licznymi szkodliwymi środkami.

Żądajcie w aptekach i składach aptecznych wyraźnie „prawdziwej wody gorzkiej Franciszka Józefa”. 2772

Po aneksji Korei.

To, co już było od pewnego czasu faktem, zostało obecnie także formalnie dokonane; akt aneksji Korei podpisano już i ogłoszono.

Przez przemianowanie Korei na prowincję japońską, nazywającą się odtąd Cho Sen, przestaje istnieć dziesięciomilionowy naród jako państwo. A dzieje się to „dobrowolnie” i za zobowiązania zgodą „Jego Mości cesarza japońskiego i Jego Mości cesarza koreańskiego ze względu na szczególne ścisłe stosunki między ich państwami, oraz dla dobra obu narodów i celem zachowania pokoju na Dalekim Wschodzie” — tak określa istotę aneksji akt urzędowy, podpisany przez obu cesarzy. Reskrypt mikada, dołączony do tego aktu, mówi również wiele i na różne tony o „szczęściu i dobrobycie”, jakie spłyną z tego faktu na koreańczyków.

Jak więc widzimy, japończycy kształcili się nie darmo w Europie, przejmując od niej meto-

PATENTY na wynalazki

wyjednywa

Inżynier Wacław Jakubowski
Warszawa, Włodzimierska 16.

dawniej

Włodarkiewicz i Słekiucki.
Biuro istnieje od r. 1866.

350-12

Szkoła Muzyczna MARYI BOJANOWSKIEJ

Ul. Krótka № 12,

z prawem wydawania patentów nauczycielskich, otwiera wpis i egzaminy dla nowowstępujących uczniów i uczennic 9 września.

Lekcje rozpoczynają się 14 września.

3140—2-1

Cukry deserowe
Kakao i
Czekolada

Jana Fruzińskiego

Piotrkowska 71

wprost

Pasażu Meyera.

482—r

KTO chce mieć ciepłe i suche mieszkanie niech zastosuje do pieca patent, ulepszone ogrzewacz

Wulkan

Oszczędność opału przeszło 50%.

Prospekty i cenniki na żądanie.

Dr. Ludwik Zieliński, Warszawa, Mazowiecka 4.

Adres tel. „Kabel”, tel. 5362. 336 25.1

Wystrzegać się przestarzałych konstrukcji.

Reprez. na Łódź Br. Zbiewscy, Przejazd 48, tel. 13-42.

Powrócił z zagranicy
Lekarz Dentysta

Roman Ritt

mieszka obecnie:
PIOTRKOWSKA 126, róg Nawrot 3028-10

7-10 kl. SZKOŁA realna NA WSI z kl. podwstępną i internatem. Egzaminy 6 i 7 września. Praca fizyczna. Dodatkowa łacina. LETNI INTERNAT. Czerwony Dwór, st. poczt. Grodzisk, Dyr. H. Rygier. 1539-14

50% oszczędności opału,
usuwa wilgoć
patent. MULTIPLIKATOR OGRZEWANIA

Dr. W.P. Kiebukowski, inż.-chem., Warszawa, Jerozolimska 71

Znakomity środek odżywczy

KEFIR K. ŻYCKIEGO
poleca
apteka W. DANIELECKIEGO.

Łódź, Piotrkowska № 120, tel. 12-93. 423r

dy postępowania przy zaborach państw niepodległych. Taką „Koreę“ ma niejedno państwo europejskie na sumieniu, to też aneksja japońska odbywa się zupełnie spokojnie i bez najmniejszego protestu ze strony mocarstw europejskich — a to tembardziej, że żadne z tych, któreby mogły zakładać protest, nie ma w tem interesu, a te, któreby ewentualnie chciały protestować, nie są w możności tego uczynić.

Na Korei sprawdza się zasada — może nie jak świat stara, ale datująca przynajmniej, odkąd istnieją państwa na świecie — a mianowicie ta, że w stosunkach międzypaństwowych decyduje siła. Jest to prawda dla niektórych może nader bolesna, ale bądźco bądź prawda przez historię ustawicznie stwierdzana. Tajenie jej i unikanie uświadamienia jej sobie nie wstrzymuje bynajmniej stosowania tej zasady w życiu międzypaństwowem; natomiast stwierdzanie jej usuwa złudzenia, które odbijają się niejednokrotnie jak najfatalniej na życiu narodów.

Koreańczycy są narodem o bardzo starej kulturze, unikające obecnie z powierzchni ziemi; ich państwo jest starsze, niż którekolwiek z obecnie istniejących w Europie. Podobno odznaczają się koreańczycy wielu cnotami narodowymi, a mimo to giną, bo brak im tej cnoty, która w stosunkach między narodami rozstrzyga — siły. W długowiekowym swem życiu państwowem stracili niestety zmysł państwowy, nie posiadają oni cnoty wojennej i tej cnoty, która raczej zginąć każe, niż poświęcić swą niepodległość.

Losy obecne Korei narzucają wprost jedną szczególnie analogię dziejową, a mianowicie analogię z państwem polskim przed 115 laty. Wówczas schodziła Polska tak samo, jak dziś Korea, z widowni Europy bez głosu czyjegokolwiek protestu. Polacy tak samo, jak koreańczycy, mimo że posiadali rozmaite cnoty kulturalne i cywilizacyjne, utracili swą niepodległość, bo brak im już było zmysłu państwowego, który począł u nas zanikać z wiekiem XVII.

Trudno wiedzieć, czy i dalsze losy Korei będą podobne do naszych. W każdym bądź razie przykład Korei uczy nas ponownie, że naród, mający aspiracje na przyszłość, musi dążyć do tego, aby wydobyć z siebie jak największą sumę siły, która może jedynie mu tę przyszłość zapewnić.

Wilhelm II-gi i Papież.

Organ protestantów francuskich „La vie nouvelle“, ogłasza interesującą wiadomość, że

cesarz Wilhelm w dniu otwarcia w Berlinie zjazdu „wolnych chrześcijan“ wysłał do Papieża umyślnego gońca z listem, w którym zapewniał, że ani on, ani naród niemiecki nie pochwala napadów zjazdu na Boskość Chrystusa.

Posel cesarza miał być przyjęty najpierw przez kardynała Merry del Vala, a następnie przez Papieża, który wyraził swą wdzięczność cesarzowi i obiecał szybką odpowiedź.

W kołach watykańskich panuje opinia, że Papież odpowiedź napisał, i że dlatego polacy, jako dobrzy katolicy, przyjmą dobrze cesarza w Poznaniu (wiadomość powyższa ukazała się dnia 27 sierpnia — *przyp. red.*). Sądzą nawet, że cesarz napisał list widocznie dlatego, aby spotkać się z dobrem przyjęciem w społeczeństwie polskim. W każdym razie konserwatyści i centrowcy pochwalać krok cesarza, nie bacząc na jego mowy.

Wiadomość podajemy na odpowiedzialność powyższego organu.

William James.

W d. 28 sierpnia zmarł w Cheorna (w stanie New-Hampshire) w 68 roku życia jeden z największych, od czasów Emersona, filozofów amerykańskich, profesor William James.

Karyerę naukową James zaczął jako profesor uniwersytetu Harvarda na katedrze anatomii i fizjologii porównawczej. Później wykładał psychologię i filozofię. Dzieła jego w tych dziedzinach nauki zyskały wielki rozgłos i wywarły duży wpływ na kierunki filozoficzne europejskie.

Zmarły pozostawił wiele prac, z pomiędzy których „Zasady psychologii“, „Pragmatyzm“, „Doświadczenia religijne“, „Nieśmiertelność ludzka“, „Wola wiary“, należą do najwybitniejszych dzieł w wszechświatowej literaturze filozoficznej.

James należał do wielu towarzystw naukowych w Ameryce i Europie, był członkiem korespondentem Instytutu francuskiego.

Po śmierci filozofa znaleziono kilkanaście zapieczętowanych listów, zaadresowanych do jego przyjaciół. W tych listach James obiecuje, iż będzie się starał, jeżeli to możliwe, pomagać im z tamtego świata w pracy nad rozwiązaniem tajemnicy, czy zmarli mogą utrzymywać stosunki z żyjącymi.

Organizacje i związki w Niemczech.

Organizacje i związki w Niemczech obejmują całą fazę życia ludności, tak wogóle, jak i w najdrobniejszych szczegółach. Już same czasem przedziwne nazwy tych różnych „vereinów“ ilustrują dosadnie panujące stosunki. Od służących aż do najwyższych postawionych osób, czy to płci męskiej czy czy to żeńskiej — wszyscy w Niemczech — rzecz można — mają swoje związki i organizacje i po większej części z nich korzystają.

Także oficerowie mają swoje związki ekonomiczne, a sprężystość organizacji urzędników tych różnych „beamtenvereinów“, aż nadto jest znana.

Wszystkie związki i organizacje niemieckie zawodowe podzielić można na dwie wielkie grupy, to jest, pracodawców i pracobiorców.

Przytaczamy tu kilka ciekawych cyfr z tej dziedziny na zasadzie dzieła „Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich“, wydanego niedawno na rok 1910 przez cesarski urząd statystyczny.

Związki pracodawców: Rolnictwo, ogrodnictwo i rybołówstwo mają związków (t. j. instytucji stojących na czele poszczególnych stowarzyszeń) 23. Górnictwo, hutnictwo i saliny mają związków 8. Przemysł kamienny i ziemny ma związków 23. Przerob metalu, wyrób maszyn i t. d. — 16. Przemysł chemiczny 1, tkacki 3, papierowy 7, drzewa 2, artykułów spożywczych 4, konfekcja 7, budownictwo 9, procedury poligraficzne 6, handel i proceder komunikacyjny 5, muzyka i teatr 2, różne inne zawody 2.

Razem tych związków i to tylko związków stowarzyszeń na całą Rzeszę niemiecką, jest więc 84. Poza tem jest jeszcze związków krajowych i obwodowych w tej dziedzinie w Niemczech 474. Miejscowych stowarzyszeń tu wcale nie wliczamy.

II. Pracobiorcy zszeregowali się również, a) 26 związków stanu kupieckiego liczy członków 505,699, b) 18 związków techników mają członków 117,340, 18 związków urzędników biurowych liczą członków 21,709, 6 związków urzędników gospodarczych obejmują członków 20,275. Inne związki obejmują 69,771 członków. Zrzeszonych jest więc pracobiorców w wymienionych dziedzinach w Niemczech 734,794 osób. Mowa tu tylko o oficjalistach.

Tak zwanych wolnych związków zawodowych w Niemczech jest 32. Liczba ich członków wynosi bodaj czy nie milion blisko.

KRONIKA TYGODNIOWA

Mowa malborska z przed ośmiu laty i mowa królewiecka. — Von Gottes Gnaden! — czyli od rzemyczka do koniczka. — Wrzawa w prasie niemieckiej. — Zgon dwóch wybitnych działaczy: s. p. Grajnera i s. p. Roberta Wolfa.

„Od rzemyczka do koniczka“ — mówi nasze przysłowie — czyli najpierw kurczę, potem kura a w końcu wół..

Stopniowa przemiana gatunków, nic więcej.. Jadą najpierw taczka, potem bryczka, a wreszcie powozami, samochodami, lub też piją w szynku, następnie w restauracji, a potem posiadają własne winnice..

Wybornie... zawsze od rzemyczka do koniczka... Zawsze coraz szersze wymagania.

Jeżeli są to aspiracje piękne i szlachetne, dążące do poznania wiedzy, do celów, rozszerzających widaokrag ludzkich dążeń, wtedy naród po winien popierać szczerze takie usiłowania i takie cele; w przeciwnym jednak razie całą siłą dążyć do ugaszenia niewczesnych i nietylko sprzeciwiających się postępowi, ale czyhających na zduszenie wszystkiego, co piękne i szlachetne, co wolność ludziom zapewnia i kruszy kajdany.

Ale egoizm ludzki jest najpewniejszym stopniem, po którym można jak po najpewniejszych schodach, wznosić swoje bodajby najohydniejsze czyny.

Chcę mówić tu o dwóch mowach cesarza Wilhelma:

Dnia 5 czerwca 1902 r. wygłosił on w Malborku pamiętną swoją mowę przeciwko polakom, kończąc wywód swój następującem wyzwaniem:

„Już raz miałem sposobność w tym zamku i na tem miejscu podnieść, że stary Malbork jest jedyną twierdzą na Wschodzie, punktem wyjścia kultury dla krajów, położonych na wschód od Wisły i że takim pozostanie na zawsze, symbolem kultury niemieckiej.

Polska buta chce drażnić niemieckość, więc jestem zmuszony wezwać lud mój (!?) do obrony swoich dóbr rodowych (!?)

Tutaj w Malborku wyrażam nadzieję, że wszyscy bracia zakonu johanitów zawsze staną do usług, jeżeli się ich zwoła do obrony niemieckości i niemieckich zwyczajów i w tej nadziei wnoszę zdrowie mistrza zakonu!”

Mowa rozległa się ze szpalt hakatystycznych dzienników z szumnymi pochwałami dla cesarza wszech Niemiec..

Zaczęto uchylać specjalne baty na polaków, 60 milionowy naród niemiecki, w myśl mowy malborskiej i żądań rządowych, uchwała wywłaszczenie, zapominając zupełnie o tem ważnem przysłowiu: „od rzemyczka do koniczka“.

Zaledwie ósm lat upłynęło od owej chwili, aż tu cesarzowi Niemiec zamałym okazał się naród polski. Jego wymagania wzrosły. Kurczę i kura nie wystarcza, więc wypowiedział nową mowę, w której wyraźnie zaznaczył, że „mój lud“, to jest „parobek“, musi tak skakać, jak on zagra, bo on jest opatrnościową jednostką „von Gottes Gnaden“..

Bardzo mnie ucieszyło to przemówienie cesarskie w Królewcu. Przekonali się bowiem Niemcy, że takie zachcianki, jak cesarza Wilhelma, trzeba było poskramiać odrazu w samym zarodku, a nie popuszczać im cugli.

Konstytucyjny monarcha już dziś nietylko polaków chce zdeptać, ale lańcuchy niewoli nałożyć na cały naród niemiecki, który z dobro-

tlwym uśmiechem nazywa „swoim ludem“, zapominając zupełnie, że ten lud raczej może go nazwać „swoim cesarzem“ i dodać mu z pięknym uśmiechem:

— Jesteśmy dość bogaci i stać nas na takiego jegomościa, któremu potrzeba podwyższać listę cywilną, żeby miał wygodne życie i nie doznawał głodu!

Nemceys mstę niesie i nieść będzie po wszystkie czasy. Za pozwolenie zdeptania praw jednego narodu otrzymał porządnego prztyczka w nos od cesarza Niemiec cały naród, który wtedy nietylko nie zareagował na pogwałcenie praw ludzkich, praw konstytucyjnych, ale jeszcze poparł te absolutne zachcianki rządu przez potwierdzenie niesłusznych praw w parlamencie.

Prztyczek ten silnem echem rozległ się po całej Europie, a co więcej, że nawet zabolął od niego czuły nos starej Łodzerki, która przecież dotąd nieustannie kadziła tym wybrykom w imię wielkości Niemiec, jakby ta wielkość właśnie zasadzała się na tem, że to wszystko robi się „von Gottes Gnaden“.

Lekcyja wyborna, zwłaszcza, gdy ją ów „lud“ na własnej skonstatował skórze.

Ponieważ jednak wszystkie teorie z ust wielkości niemieckich znajdują odgłos wśród „korzennych niemców“, nietylko w ojeźźnie, ale i po za jej granicami, przeto możemy się spodziewać, że prędzej niż gdzieindziej hasło to znajdzie zastosowanie w Łodzi.

Maluczko, a usłyszmy, jak nasi wielcy fabrykanci zaczęli ogłaszać się za zwierzchników „von Gottes Gnaden“ wobec swoich słowiańskich poddanych.

Już dziś nie można z takim jegomościem mówić bez pewnego przeświadczenia, że łaskę robi

Towarzystw zawodowych systemu Hirsch Dun-
kera jest 2,102. Członków liczą te towarzystwa
108, 028.

„Chrześcijańskie Towarzystwa zawodowe“
mają członków 270,751. „Narodowe Towarzystwa
robotnicze“ (Vaterländische Arbeitervereine), któ-
rych jest 118, liczą członków 24,657. Inne, tak
zw. „złote związki“ liczą członków 71,317.

„Niezależnych Towarzystw“ pracobiorców za-
wodowych jest w Niemczech 28. Liczba ich człon-
ków wynosi 654,240. W tem zestawieniu uwzględ-
niony już jest polski związek zawodowy w Bo-
chum, który liczył członków podług podanego
źródła w 1908 r. 48,752, a 1909 r. 56,183.

Rzeczony polski związek zawodowy powstał,
co tu dla bliższej informacji dodać jeszcze należy,
z polskiego związku zawodowego bochumskiego,
z polskiego związku zawodowego poznańskiego,
Towarzystwa wzajemnej pomocy w Bytomiu i
z związku zawodowego kobiet pracujących w Bo-
chum. Zrzeszenia ogólne dokonano w r. 1908 i
1909. Z liczby członków w r. 1909 przypada
36,853 na dziedzinę górniczą, 8,937 na pracę
w hutnictwie i pokrewnych zawodach, a 10,393 na
pracę w rzemiośle. Te wszystkie niemieckie i
polskie Towarzystwa zawodowe pracobiorców w
Niemczech miały dochodu w 1909 roku 1,684,668
mar., a rozchodu 1,449,869 mar. Majątek wyno-
sił 1,655,325 marek.

Polski związek zawodowy bochumski miał:
dochodu w r. 1908 296,263 mar., w 1909 roku
456,643 mar.; rozchodu w 1908 roku 186,280 mar.,
w 1909 r. 360,614 mar. Majątek tego polskiego
związku wynosił w 1908 r. 350,894 mar., a koń-
cem 1909 r. 572,399 marek.

Katolickich Towarzystw robotniczych jest
w Niemczech 3,481, a ewangelickich tylko 880.

Jedwab.

Nastroj na rynkach jedwabiu pozostaje wciąż
spokojny; obroty ograniczają się do niewielkich
rozmiarów, ale ceny trzymają się silnie i nie po-
dlegają zbyt znaczącym wahaniom.

Sezon martwy wywarł swój wpływ na zapo-
trzebowanie wyrobów jedwabnych, ku czemu przy-
czyniła się jeszcze nieprzyjemna pogoda i widoki
złego urodzaju w wielu krajach, zwłaszcza we
Francji, co wzbudzało do pewnego stopnia oba-
wy co do uzdolnienia nabywczego ludności wzglę-
dem wyrobów jedwabnych.

Z drugiej strony moda sprzyja materyom je-
dwabnym, przyczem zauważyć się daje popyt na
tkaniny cięższe. Wobec tego warunki zbytu pro-
duktu surowego są nader przyjazne zwłaszcza
dla fabryk europejskich.

rozmawiając z tobą... nieza długo usłyszymy z ust
ich:

— Ty, chamski chłopie, zdejm czapkę, bo ja,
twój chlebobawca jestem „von Gottes Gnaden“.

A gdy mu odpowiesz:

— Za pozwoleniem, to ja jestem pańskim
chlebobawcą; rzeknie natychmiast, jak ce-
sarz Wilhelm:

— Du bist „mój robotnik“... a to mój Land,
bom ja te fabryki wziął nie od ciebie, jeno po
moich przodkach, wprowadzi nie potomkach „Jo-
hanitów“, ale porządnym Gotlibów... obowiązek
więc twój czcić „von Gottes Gnaden“, wyznaco-
nych ci operatorów, którzy będą bronić swoich
„forpocz“ w Łodzi, jak zamek cesarski forpoczty
Hohenzollernów w Poznańskim.

I nieza długo doczekamy się u nas nowego
związku ludzi z kulturą niską, zaborcza, ale z prze-
świadczeniem, że są wśród nas „von Gottes Gna-
den“, bo czem płytszy umysł, tem wymagania więk-
sze, tem zarozumiałość bardziej bezgraniczna!

„Von Gottes Gnaden!“

Poczęli już obszerną gospodarkę w Łodzi nasi
działacze niemieccy po słowach Wilhelma... Szli
pod hasłem malborskim śmiało, aż tu ich dotych-
czasowy sprzymierzeniec „Nowoje Wremia“ po-
czął wołać:

— Baczcie na Niemców!

I z temi krzykami z dniem każdym zmienia
się powoli pogląd sfer rządowych na stosunki nie-
mieckie w Rosji. Rozwierają się oczy na tę spra-
wę, a rząd rosyjski lada dzień może zastosować
do poddanych niemieckich te wszystkie niemieckie
praktyki, które już oddawna wprowadzone zostały
w Prusiech względem Polaków.

Jednego dnia wyczytamy w „Nowem Wre-
mieniu“: „O potrzebie wywłaszczenia Niemców“.

Deszcze i powodzie w Japonii poczyniły zna-
czne szkody w zbiorze kokonów, stanowiącym 1/4
część ogólnego zbioru.

System prowokacyi.

Korespondent paryski „Utra Rossii“ zagna-
miał czytelników z treścią ogłoszonego w tych
dniach memoriału zmarłego gen. Nowickiego, by-
łego naczelnika gubernialnego zarządu żandarmerji
w Kijowie, który złożył go swego czasu ministrowi
spraw wewnętrznych ks. Światopelk-Mirskiemu.

Memoriał Nowickiego głównie poświęcony jest
historji Zubatowszczyzny, ale pomiędzy innymi
zawiera bardzo ciekawe fakty, gdy Plewe, wów-
czas dyrektor departamentu policyi, przyjaźnił się
z inspektorem tajnej policyi Sudejkinem, a ten
zaś z Degajewem. Jeden z takich faktów wart
jest przytoczenia. W końcu 1881 r. Degajew wy-
krył, że w Charkowie przebywa Wiera Figner
oskarżona o zamach na Cesarza Aleksandra II
pod Aleksandrowskiem. Sudejkin i Plewe w cha-
akterze kupca 2 gildji udali się do Charkowa
gdzie Figner została aresztowana. Aby zaś odwró-
cić podejrzenie od Degajewa, którego bardzo ce-
nił Sudejkin, postanowiono zrzucać odpowiedzial-
ność na niewinnego agenta Szkrabę. Degajew za
wiedzą Plewego i Sudejkina zabił Szkrabę, i w ten
sposób oczyścił się z podejrzenia. Po dokonaniu
tego zabójstwa Plewe i Sudejkin wyjechali do
Petersburga Nowickij w dalszym ciągu daje wy-
borną charakterystykę Zubatowa i t. zw. „legali-
zatorów“ (t. j. prowadzących legalną czyli, inne-
mi słowy, jawnie prowokacyjną agitację wśród
robotników): literata Wolina, Mani Wilbuszewi-
czówny, doktora filożofii Szajewicza, urzędnika
departamentu policyi Mieńskiowa, pułkownika
żandarmerji Wasillewa, naczelnika zarządu żan-
darmeryi w Mińsku podpułkownika Spirydowicza,
Hapona i wielu innych. Jedni z nich, jak Wasi-
liw zakładali drukarnie w Mińsku i drukowali
proklamacje, inni, jak Wolin, Wilbuszewiczówna,
rozpowszechniali proklamacje, zwoływali zebrania
i mityngi, które dyrektor departamentu policyi
Łopuchin radził traktować przychylnie. Szajewicz
za wiedzą policyi przygotował rzekę bakijską, Ha-
pon otrzymywał pensję, jako agent departamen-
tu i brał czynny udział w zabójstwie Komarowa
w Połtawie.

Gen. Nowickij skłonny był widzieć w Zuba-
towie, obecnie znowu powołanym do służby, bar-
dzo sprytnego rewolucjonistę. Przed wstąpieniem
jego na szersze pole utrzymywanie policyi polity-
cznej w Kijowie kosztowało tylko 7 tysięcy ru-
bli rocznie, a w roku 1905 wyasygnowano na
kijowski wydział „ochrony“ 108 tysięcy rubli.

I zaczęła się kruszyć owe twierdzo niemiec-
kie, jak skruszyły Niemcy mowę cesarza Wilhel-
ma i jego przekonania, że wszystko dzieje się „von
Gottes Gnaden“.

Ale, dosyć o tem! Są sprawy, jeżeli nie waż-
niejsze, to o wiele poważniejsze do omówienia.

Zgon dwóch dzielnych ludzi w naszym kraju,
ś. p. Józefa Grajnerta i ś. p. Roberta Wolffa,
dwóch weteranów, którzy w pracy oświatowej na-
szego kraju niepoślednią odegrali rolę, znów zro-
bił szereg w szeregiach dzielnych i pożytecznych
obywateli.

Józef Grajnert, Jan Kanty Gregorowicz i Wła-
dysław Anczyk—to trzej wybitni ludowcy, którzy
w końcu połowy ubiegłego wieku wielką w tym
kierunku odegrali rolę.

Najmłodszy, Grajnert, przeżył swoich towa-
rzyszów, a że z czasem zszedł (choć niezupełnie)
z areny dziennikarskiej, więc wielką zasługę jego
zapomniano; ale przecież jako założyciel pisma
ludowego „Zorzy“, które po „Kmiotku“ zaczęło
wychodzić około 1866 roku—dużą oddał przysługę
oświacie warstw ludowych.

Z trójki wyżej wymienionych, najbardziej uta-
lentowanym był Anczyk, do najdzielniejszych je-
dnak organizatorów sprawy ludowej należeli Gre-
gorowicz i Grajnert.

Poza pracą ludową Grajnert pisał jeszcze
powiastki z życia mieszczańskiego. Jedną z ta-
kich powieści drukowaliśmy przed kilku laty w
„Rozwoju“, nosiła ona tytuł „Dwie...“ i odzna-
czała się wybitną tendencją, bardzo uczciwą.

Nekrolog Grajnerta pomieściliśmy już w na-
szym piśmie, wracać więc do powtórnego omó-
wienia prac w kronice nie możemy; musimy je-
dnak podnieść jeszcze ten rys charakterystyczny,
a coraz rzadszy, że był to charakter prawy i nie-

Ciekawe szczegóły komunikuje gen. Nowicki
o prowokatorze Jaholkowskim, który, będąc agen-
tem departamentu policyi, komenderowany został
do Belgii, gdzie dokonał wybuchów z ofiarami
w ludziach, poczem zbiegł do Petersburga pod
osłonę policyi. Gen. Nowickij źródło złego wi-
dzi w niesnaskach pomiędzy różnymi instytucya-
mi. Dopóki na czele policyi politycznej stali sa-
modzielni szefowie żandarmów, „żandarmi pro-
wadzili walkę z rewolucją, sami jednak rewolu-
cyi nie robili“. Stan ten uległ zmianie za Laris-
Melikowa, gdy śledztwo przeszło na departament
policyi podległy ministrowi spraw wewnętrznych.
Wtedy jakoby rozpocząć się miały intrygi.

Powstają instytucje i urzędy, otoczone po-
dwójną i potrójną zasłoną tajemnicy — nietylko
przed społeczeństwem, ale i przed samą policyą,
w rodzaju „tajnego wydziału politycznego, przy
kancelaryi oberpoliemajstra stołecznego“, „spe-
cjalnej agentury przy 3 wydziale“, „inspektorów
tajnej policyi“, a wszystko to wieńczy system
„wydziałów ochrony“, działających na zasadzie
tajnych instrukcyi, współzawodniczących i wal-
czących z zarządami żandarmскими. Na czele
śledztwa stają ludzie nowej szkoły z dwoiłą po-
lityką i dwoiśtem sumieniem, policyjno-rewolucyj-
ne Janusy: Sudejkinowie, Zubatowowie i ich
śludzy, dla których śledztwo policyjne staje się
przedewszystkiem korzystnym interesem, grą ry-
zykowną ale zyskową.

Z dzielnic polskich.

Z KRAKOWA. Śledztwo przeciw Tradnow-
skiemu i współlikom Sadowskiemu i Wojtaśkiewi-
czowi, bardzo mozolne, przybiera szersze rozmi-
ary. Codziennie odbywają się dalsze szczegółowe
przesłuchania obwinionych, które mają na celu
wyświetlić pobudki zbrodni, o ile je można usta-
lić, lub uprawdopodobnić. W śledztwie, jak sły-
chać, uwzględnioną jest liczna korespondencja,
bądźto skonfiskowana w mieszkaniach aresztowa-
nych, bądź nadsyłana do sądu śledczego. Wsku-
tek bardzo obszernego materiału, śledztwo po-
trwa w przblizeniu jeszcze przez następne dwa
miesiące i prawdopodobnie w kadencji listopado-
wej sprawa przyjdzie przed sąd przysięgłych.

Z POZNANIA. Poseł Skarzyński umarł. Był
on wybitnym ekonomistą, autorem dzieła „Nasze
sprawy“.

Ponoway wybór polaka w okręgu kościań-
sko-smigielisko-grodziskim zapewniony.

— „Dziennik Poznański“ powtarza za „Ger-
manią“ opis następującej ciekawej sprawy, dowo-
dzącej jak protestanizują się opuszczone dzieci
polskie.

skazitelną, służył narodowym ideałom całe ży-
cie i nigdy się z nimi nie rozstawał.

O ś. p. Robercie Wolffie pisano wiele, ale
nie podniesiono jednego, najbardziej charatery-
stycznego szczegółu: jego pracowitości i punktual-
ności. To był wzór człowieka, który może po-
służył H. Sienkiewiczowi do stworzenia tak do-
datniego typu, jak Biegiel w powieści „Rodzina
Polanieckich“. On to punktualnością swoją nie-
zawodnie przyczynił się bardzo do rozwoju naj-
większej w Polsce księgarni, która przez 50 lat
z górą obsłuziwała większą część polskiego spo-
łeczeństwa. Jako spółnik był człowiekiem nad-
zwyczaj pożytecznym, tak, że w kraju poczęto
uzupełniać przysłowie:

— „Mówią jaskółki, że niedobre spółki —
chyba spółka Gebethner i Wolff“.

To też wśród wydawców naszych zajęła ta
spółka tak wybitne miejsce, że zapomnieli o
niej nie może żaden bibliograf—a dużo pracy
w tej spółce spoczywało na barkach świeżo
zmarłego.

Ponieważ wszelka robota publiczna nie oce-
nia się zamiarami, ani chęciami, któremi „piękto
zazwyczaj brukuje“, jeno pracą, więc też niechże
ten wzór pracowitości i sumiennosci będzie po-
chodnią dla wszystkich tych, co na polu przemy-
słu i handlu krajowego, dla zubożenia narodu
i dobra własnego chcą pracować—bo nie narze-
kanie i wielkie plany przy niezaradności, ale tyl-
systematyczna praca bogaty plon wydaje.

Niech więc będzie praca Roberta Wolffa
wzorem dla tych, co swoje życie chcą jej praw-
dziwie poświęcić.

Dziewczę, Marya Magdalena Szczepanik, ur. 8 września 1903 r. w Mokau pod Lipskiem, dostało się po śmierci matki katolickiej pod protestancką opiekę. Dziecko miało być jednak chowane w wierze katolickiej. Na propozycję pewnego katolickiego radcy sierot, wyznaczono dziewczęciu katolickiego opiekuna w osobie stolarza p. Lanieckiego, który też poczynił kroki, aby dziecko chować po katolicku. Tymczasem protestanci opiekunowie, niejacy Schultzowie, zaprezentowali w sądzie okręgowym przeciw postępowaniu p. Lanieckiego, oświadczając, że chcą dziecko adoptować i zjechać je chować po protestancku.

Sąd okręgowy przesłał protokół p. Lanieckiemu. Wkrótce potem otrzymał p. Laniecki wezwanie na termin, na który jednak przybył nie mógł, ponieważ bawił na robocie poza Berlinem. Wtedy sąd doniósł p. Lanieckiemu, że mu odbiera (!) opiekę, a dziecko, które ma być adoptowane przez Schultzów, ma być chowane po protestancku.

Takim sposobem próbuje się sprotestantyzować nieletnie dziecko. Germania wyraża nadzieję, że minister wejrzy w tę sprawę, i w końcu zapytuje, co spotkałoby sędziego katolickiego, gdyby postąpił z protestanckim dzieckiem tak, jak to uczynił był sędzia protestant z bezbronnym dzieckiem katolickim?

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Przesława. Jutro Rościsława. W poniedziałek: Włodzisława.

TEATR POPULARNY (Konstantynowska nr. 16) Dziś „Królowa Jadwiga”, dramat historyczny Szuskiego. Początek o godz. 8 wieczorem.

— Jutro „Grochowy wieniec”. Początek o godz. 3 po poł.

— Jutro „Królowa Jadwiga”. Początek o godz. 8 wieczorem.

ZEBRANIA. Dziś (w lokalu własnym) zebranie zarządu Stow. majstrów fabrycznych.

— Jutro (w lokalu, Piotrkowska 175) o godzinie 2 po poł., zebranie ogólne Związku pracowników plekarskich.

— Jutro (w lokalu, Mikołajewska 40) o godz. 10 rano, posiedzenie miesięczne zarządu Stow. odlewników.

— Jutro zebranie ogólne Koła pracowników kolei fabr.-łódzkiej.

— Jutro (w lokalu, Zielona nr. 23) przyjmowanie składek miesięcznych w cechu czeladników mularskich.

— Jutro (w lokalu, Widzewska 84) zebranie miesięczne Zgromadzenia czeladników stolarskich.

KONCERT. Dziś i jutro (w ogrodzie Grand-Hotelu) koncerty orkiestry włościańskiej K. Namysłowskiego. Początek o godz. 8 wieczorem.

— Dziś benefis skrzypka i wicedyrektora orkiestry włościańskiej, Władysława Kwiatkowskiego. Początek o godz. 8 wieczorem.

ZE STRAŻY. Jutro o godzinie 7 rano ćwiczenie pierwszych 4-ech oddziałów łódzkiej straży ogniowej ochotniczej.

KRONIKA.

(—) Nowy okólnik szkolny. W tych dniach szkoły polskie otrzymały z inspekcji okólnik treści następującej:

W imieniu p. ministra oświaty p. wice-minister okólnikiem z d. 13-go maja (30-go kwietnia) r. b. (l. 12, 284) zawiadomił p. kuratora okręgu naukowego warszawskiego, w celu wyjaśnienia kwestyi, podniesionej przez zarząd okręgu, że na zasadzie art. 3,761, tom XI, cz. I „Zbioru praw”, ustawy dla zakładów naukowych z r. 1893, liczby godzin języka rosyjskiego, historii i geografii wykazane w planach rządowych zakładów naukowych, bezwarunkowo są obowiązujące dla zakładów naukowych prywatnych odpowiednich typów z językiem wykładowym polskim.

Jako komentarz, przytaczamy brzmienie słowne artykułu 3,761:

„Prywatne zakłady naukowe co do liczby i rozkładu przedmiotów wykładowych powinny, w miarę możliwości, zbliżać się do zakładów rządowych odpowiednich typów”.

A więc to, co w § 3,761 prawodawca uważał za wykonalne „w miarę możliwości”, p. minister chce rozumieć, jako „bezwzględnie obowiązujące” i bezzasadnie zmienia prawo.

(—) Dłgi dla kształcących się. Ministerium oświaty wyjaśniło — jak nam donoszą z Petersburga, że młodzieńcy, kształcący się w uniwersytetach zagranicznych, korzystają z odroczenia powinności wojskowej jedynie w tym razie, jeśli

ich wykształcenie średnie daje im prawo wstąpienia do stosownych szkół wyższych w obrębie państwa rosyjskiego.

(h) Polskie gimnazjum. Dziś o godzinie 9 rano, w kościele św. Krzyża, ks. Wyrębowski odprawił Mszę świętą na intencję rozpoczęcia się roku szkolnego w gimnazjum polskim. Po nabożeństwie zaś, w gmachu szkolnym zebrał się personel profesorski, uczniowie i rodzice, na uroczystość poświęcenia uczelni.

Nowy gmach na gimnazjum pobudowano przy ulicy Nowo Cegielnianej № 9.

Gmach szkolny czteropiętrowy na parterze mieści poczekalnię, kancelaryę i mieszkanie dyrektora.

Na I, II, III piętrach jest po 5 klas i garderoby, na czwartym zaś piętrze mieści się sala aktowa, sala rysunkowa, gabinet fizyczny, biblioteka, pokój dla profesorów. Całość przedstawia się okazale, okna duże weneckie, ogrzewanie centralne, oświetlenie elektryczne.

Cały gmach dobrze zabezpieczony przed pożarem. Elewacja frontowa, gładka z cegły prasowanej i obramowanej kamieniem ciosowym.

Podwórko szkolne obszerne.

Wiele jednak robót jest jeszcze nie wykonanych, ale bez względu na to lekcje będą rozpoczęte.

(a) Z przemysłu. We wszystkich fabrykach łódzkich wre gorączkowa praca około przygotowania różnych kolekcji prób towarów, które zabiorą komiwojażerowie, udający się wkrótce w podróż do cesarstwa, w celu przyjmowania obstackunków na terminowe dostawy.

(a) Bawełna. Komitet bawełniany przy giełdzie moskiewskiej zakomunikował łódzkiemu komitetowi giełdowemu, że w dniu 14 sierpnia 1910 roku było na składach w Moskwie: bawełny z nasion amerykańskich sprzedanej 2,720 bel, niesprzedanej 24,758 bel; z nasion miejscowych sprzedanej 279 bel, niesprzedanej 6,903 bel. Razem na składach w Moskwie bawełny z nasion amerykańskich i miejscowych — 34,660 bel.

W drodze dla okręgu moskiewskiego: bawełny z nasion amerykańskich niesprzedanej 449 bel, z nasion miejscowych 661 bel; razem w drodze bawełny amerykańskiej i miejscowej — 1,110 bel. Ogólna ilość zapasów bawełny na składach w Moskwie i w drodze: niesprzedanej 32,771 bel, sprzedanej 2,999 bel; razem 35,770 bel.

Z liczby 30 firm, prowadzących handel bawełną, otrzymano odpowiedzi od 21 firm.

Statystyka bawełny w fabrykach po dzień 14 sierpnia r. b. wykazuje w składach fabrycznych: ruskiej bawełny z nasion amerykańskich 151,705 bel, ruskiej bawełny z nasion miejscowych oraz perskiej 54,149 bel, amerykańskiej bawełny 64,644 bel, egipskiej 8,351 bel, indyjskiej 3,997 bel, różnej 1,014 bel, razem 283,860 bel.

Otrzymano odpowiedzi od 50 fabryk okręgu centralnego z 8,782,862 wrzecionami; nie odpowiedziało 21 fabryk o 1,340,323 wrzecionach.

(a) Ze stowarzyszenia komiwojażerów. Za czas od 1 stycznia do 1 sierpnia r. b. istniejąca przy stowarzyszeniu komiwojażerów okręgu łódzkiego kasa pożyczkowa wydała członkom pożyczek na sumę 5,100 rubli. Kasa zapomogowa wydała na leczenie chorych członków — 500 rubli; na opłatę wpisów szkolnych dla sierot po zmarłych członkach 150 rubli, rodzinie po zmarłym członku komisji rewizyjnej b. p. Szrajerze wypłacono z kasy samoopodatkowania na wypadek śmierci — 1500 rubli.

(a) Powrót dzieci. 60 wychowanców łódzkiego Gniazda Towarzystwa opieki nad dziećmi — powróciło wczoraj ze schroniska Dmosina, pod Głownem, do Łodzi po trzymiesięcznym pobycie na wsi.

Wszystkie dzieci wyglądają czerstwo i zdrowo.

(a) „Entomolog”. Zapowiedziane przez łódzkie Towarzystwo entomologiczne wydawnictwo miesięcznika p. t. „Entomolog” ulegnie zwłoce.

Pierwszy numer wyjdzie dopiero w dniu 1 października r. b. Zwłoka nastąpiła skutkiem opóźnienia koncesyi.

(a) Połączenie telefoniczne. Dowiadujemy się że rząd zamierza wkrótce dla wygody mieszkańców Łodzi — zaprowadzić specjalną linię telefoniczną do Skierniewic i Łowicza.

(a) Kontyngens rekrutów na r. b. dla armii i floty, określono na 456, 635 ludzi; z gubernii

piotrkowskiej ma być powołanych 5,844, z czego na pow. łódzki przypada 1,283 ludzi.

Do służby wojskowej ma być przyjętych z powiatu łódzkiego 620.

(x) Z T-wa abstynentów. Ogólne zebranie członków łódzkiego oddziału abstynentów T-wa „Przyszłość”, odbędzie się w niedzielę, dnia 4-go września r. b. o g. 5 p. p., w lokalu własnym (Konstantynowska 5).

(x) Wyścigi torowe. Pabianickie T-wo cyklistów komunikuje nam, iż w dniu 7 b. m. na torze pabianickim odbędą się wyścigi torowe wybitniejszych jeźdźców z Łodzi, Kalisza i Piotrkowa. Będą to pierwsze wyścigi na torze pabianickim, a zarazem niejako popis po rocznej zaledwie działalności T-wa, które oprócz sportu kołowego z powodzeniem rozwija zamięłowanie do gry w piłkę nożną, tenisa i t. p.

(—) Odroczenie. Podobno minister oświaty, p. Schwartz, jak donoszą z Petersburga, nosi się z zamiarem odroczenia na rok rozporządzenia o pozbawieniu żydowskich średnich zakładów naukowych praw rządowych. Nastąpić ma owe odroczenie z tego względu, że okólnik wydany został po terminie przyjmowania uczniów do szkół.

(—) Zakaz. Do służby magistratu rozesłano okólnik, zakazujący podejmowania się różnych przedsiębiorstw, mających jakikolwiek związek z robotami lub dostawami dla magistratu.

(x) Dla pątników mających zamiar udać się do Częstochowy na odpust Narodzenia N. M. Panny dnia 8 września r. b. będzie wysłany pociąg nadzwyczajny z wagonami 4 klasy, podług następującego rozkładu:

do Częstochowy: wyjazd z Łodzi fabr. o godz. 1 min. 15. w nocy z d. 6 na 7 września; przyjazd do Częstochowy o godz. 7 min. 45 rano w dniu 7 września.

z powrotem: wyjazd z Częstochowy o godz. 3 min. 30 w nocy z 8 na 9 września, przyjazd do Łodzi fabr. o godzinie 11 rano w dniu 9 września.

Przejazd odbędzie się bez przesiadania się w Kuluszkach. Cena biletu do Częstochowy i z powrotem wynosi dla dorosłej osoby rubli 2 kop. 14, dla dzieci od lat 5 do 10 kopiejek 54.

Na przejazd będą wydawane bilety powrotne. Sprzedaż biletów odbywać się będzie w dworcu st. Łódź fabr. dnia 5 i 6 września od godz. 9 rano do godz. 3 po południu i przed odejściem pociągu. Na pociąg nadzwyczajny może być wydanych nie więcej niż 1200 biletów. Należność za bilety nieużytkowane nie podlega zwrotowi.

(a) Nowa instytucja. Wczoraj odbyło się w lokalu przy ulicy Zachodniej № 62 zebranie założycieli świeżo zatwierdzonego łódzkiego żydowskiego Towarzystwa wzajemnej pomocy „Mogejn Elef”, mającego na celu wydawanie jednorazowych zapomóg rodzinom po śmierci ich głowy. Odczytano ustawę, która między innymi opiewa, że członkami Towarzystwa mogą być osoby płci obu, zamieszkałe w Łodzi, od lat 21 do 55 cju, zupełnie zdrowe. Liczba członków nieograniczona. Członkowie dzielą się na 4 kategorie: opłacających wpisowego 2 ruble, 3 ruble, 4 ruble i 5 rubli.

W razie śmierci członka Towarzystwa — z pierwszej grupy — wszyscy członkowie czterech grup wpłacają po 25 kop.; w razie śmierci członka drugiej grupy — członkowie I grupy wnoszą do kasy po 25 kop., pozostałych zaś grup po 50 kop.; w razie śmierci członka trzeciej grupy — wszyscy członkowie pierwszej grupy wnoszą po 25 kop., drugiej — 50 kop.; trzeciej i czwartej — po 70 kop.; w razie śmierci członka czwartej grupy — członkowie Towarzystwa wpłacają: pierwszej grupy 25 kop., drugiej 50 kop., trzeciej 75, — czwartej po 1 rublu.

Członkowie, którzy wpłacali składki w ciągu 15 lat za wypadki śmierci, uwalniani zostają od dalszych wkładów i pozostają członkami do śmierci. W razie śmierci członka Towarzystwo wypłaca rodzinie zapomogę proporcjonalnie do liczby członków grup, lecz nie wyżej niż: dla pierwszej grupy — 500 rubli; dla drugiej — 1,000 rubli; dla trzeciej — 1,500 rb.; dla czwartej — 2,000 rubli.

Wybrano komisję złożoną z pp. T. Białera, H. Bromberga, A. Watłacha, H. Zylbersteina i I. Szwaremana, która zajmie się opracowaniem instrukcji dla działalności przyszłego zarządu. Za dwa tygodnie odbędzie się zebranie ogólne człon-

ków, na którym odczytana będzie instrukcja, budżet na rok 1910/11, oraz wybrany będzie zarząd. Dotychczas zapisało się 220 członków.

(x) **Odnaczenie.** Na wystawie w Warszawie wyrobów pracy kobiet w r. b. komitet sędziów wystawy między innymi przyznał medal złoty pracowni łódzkiej Józefiny Musiałowiczowej za konfekcję damską, hafty i formy kroju.

(x) **Osobiste.** Profesor Feliks Halpern powrócił.

(a) **Echa zabójstwa strażnika.** Wydział śledczy policyi łódzkiej natrafił już na ślad zbrodni spełnionej kilka dni temu na osobie strażnika policyjnego Cymbaleka, który padł od strzałów rewolwerowych na rogu Przedzalnianej i Częstochowskiej.

(a) **Z wydziału śledczego.** Agenci wydziału śledczego policyi łódzkiej wykryli następujące przestępstwa:

1) W maju r. b. do naczelnika wydziału śledczego, Zujewa, zgłosił się Grzegorz Sanne i zameldował, że nieznaną mu kobietą zaproponowała nabycie fałszywych banknotów. Wynikiem zarządzonego śledztwa było aresztowanie w Brześciu Litewskim w hotelu „Italia” żyda Abrama Loby Romy i Hindy Łai Rabinowicz, przyczem podczas rewizji w ich mieszkaniach znaleziono dwa nowe kosze plecione, w których umieszczone były dwie skrzynki blaszane, a w tych ostatnich — paczki różowego i zielonego papieru, owinięte w ceratę; prócz tego osobista rewizja wykryła: u Romy 42 banknoty dwudziestopięć rublowe, złożone i zawinięte w ten sam sposób, co i paczki, przechowywane w skrzynkach i 32 banknoty trzy rublowe, również zwinięte. Badani Rom i Rabinowicz przyznali się, że zamiarem ich było oszukać Sannego, proponując mu nabycie fałszywych pieniędzy, lecz zamiast pieniędzy podłożyli czysty papier. Za papier ten Rom i Rabinowicz, według umowy, otrzymać mieli od Sannego 20,000 rb.

2) W sprawie kradzieży 3,475 rubli ze składu fabryki Bennicha, przy ul. Wólczańskiej № 66, stwierdzono, że dokonali jej Bolesław Ulkowski, Edmund Ulkowski i Władysław Kielbasa; ze skradzionych pieniędzy odebrano rb. 565 i zwrócono poszkodowanemu. Ulkowsy aresztowani; Kielbasa skrył się.

3) Aresztowano Antoniego Romanowskiego, sprawcę kradzieży zegarka z mieszkania Michała Olejniczaka, przy ul. Łącznej № 7; zegarek zwrócono właścicielowi.

4) W sprawie kradzieży przedzą na 100 rb. z fabryki Bera Frejdenberga, przy ulicy Widzewskiej № 192, ustalono, że dopuścili się jej Roman Żurek i Karol Hasman, którzy, przy udziale Józefa Szymańskiego i Bronisławy Janczak, sprzedali przedzę Berkowi Kranzemu i Zajwelowi Zakowski; z wymienionych osób Żurek skrył się, pozostali aresztowani.

5) Aresztowani notowani dawniej już złodzieje Ludwik Fiszerowicz i Konstanty Otomański, którzy skradli przedzę ze składu fabryki Tow. akc. Ludwika Grohmana, przy ul. Targowej № 60.

6) Ciż sami Otomański i Fiszerowicz, wspólnie z ukrywającym się dotąd Romanem Żurkiem, oskarżeni są o kradzież przedzą z fabryki Emila Heblera we wsi Dąbrówka, przyczem stwierdzono, że skradzioną przedzę przy udziale Fabiana Kubickiego, Karola Kubickiego i Stanisława Sobirajskiego sprzedali znanemu paserowi Herszowi Warszawskiemu.

(a) **Smutny wypadek.** Od kilku dni przystąpiono w Koluszkach do naprawy mostu przeprowadzonego nad plantem kolejowym na wysokości dwóch pięter. Z podłogi mostu wyjęto kilka desek i zamiast wzniesć ogrodzenie, zabezpieczające od wypadków, przedsiębiorca robót założył cienkie deseczki. Przez most ten przechodziła wieczór córka wagonmajstra, 15 letnia Sabina Figalska, niemowa, alkoholistka. Straciwszy równowagę, spadła z mostu na szyny, skutkiem czego uległa silnemu wstrząśnieniu mózgu, połamaniu żeber i obrażeniom całego ciała. W stanie beznadziejnym chorą odesłano do szpitala.

(a) **Fsy nie obroniły.** Onegdaj w nocy niewykryci dotąd złoczyńcy uprowadzili ze stajni starannie przez właściciela zamykanej na noc, a należącej do Michała Mirysa, włościanina wsi Pludkiny, gminy Dobra, powiatu Brzezińskiego, parę koni przedstawiających wartość 350 rub., otruszywszy pierw trzy silne psy rasowe, pilnujące podwórza.

(a) **Znalezione dowody.** Naczelnik poczty przesłał naczelnikowi wydziału śledczego następujące dowody, znalezione w skrzynkach pocztowych: bilet wojakowski, wydany na imię Jana Józwiaka; paszport na imię Ignacego Nowickiego; świadectwo na prawo zamieszkania w Łodzi Elżbiety Hans, paszporty — na imię Emmy Szreter, Józefa Brynera, Oskara Szablę, Ludwika Kraszewskiego i Rozalii Dynkowskiej, Agatona Gramburg, Franciszka Kurowskiego i Michała Hegenbarta; książeczkę legitymacyjną na imię Józefa Nowaka; kwity lombardowe z lombardu, ul. Zachodnia nr. 31. Nr. Nr. 186,693, 154,749 i 152,260; kwit z lombardu Wołchowicza (Południowa 20) Nr. 61,056; kwity bagażowe Nr. 1440; paszport i różne dokumenty, należące do Eliasza Hasmana; różne dokumenty, należące do Franciszka Alta. Powyższe dokumenty odebrać można w biurze wydziału śledczego.

(b) **Z sądu.** W styczniu r. b. znaleziono zwłoki Antoniny Goszczyńskiej z podeszniętym gardłem, w zaroślach zwanych Grabinka. Trup leżał już jakiś czas i pomimo zimna podległ rozkładowi. Po dłuższych poszukiwaniach policya aresztowała 24-letniego Władysława Kotwińskiego, kochanka zabitej jako podejrzanego o zabójstwo.

Kotwiński w wydziale śledczym przyznał się do winy.

Na posiedzeniu bawiącego tu drugiego wydziału sądu okręgowego, Kotwiński na zapytania nie odpowiadał i nie bronił się wcale.

Skazano go na pozbawienie wszystkich praw i przywilejów, oraz 20 lat ciężkich robót.

(b) **Czyszciciel obuwia.** Na chodniku, przed dworcem kolei fabryczno-łódzkiej, usadowił się czyszciciel obuwia, rozstawił swe manatki, szozotki, szuwaks, rozmaitego rodzaju pemadki i za parę kopiejek, przechodniom czyści obuwie, a nawet i ubranie.

Jest to nowość pożądana dla podróżnych nie mających czasu iść do domu, aby się oczyścić, inni zaś, nie miejscowi, przyjeżdżający na parę godzin do Łodzi, nie chcą stawać w hotelach.

Podobne przedsiębiorstwa istnieją w wielu miastach zagranicą, a nawet i Cesarstwie cieszą się powodzeniem.

(b) **Drobnny ogień.** Wczoraj, o godz. 8 minut 10 wieczorem, przy ul. Tramwajowej pod nr. 11 w laźni zapaliły się galgany. Ogień ugaszono przed przybyciem straży ogniowej.

(a) **Kradzieże.** Onegdaj w nocy niewykryci dotąd złoczyńcy dostali się za pomocą włamania do sklepu spożywczego Nuchima Flancbajma w Radogoszczu i skradli różne towary na 50 rb; oraz kilkadziesiąt rubli gotówki.

— Z mieszkania Władysława Pietrzaka (Andrzeja 54) skradziono różne rzeczy, wartość 85 rb. Z mieszkania Michała Zawadzkiego (Wólczańska 50) skradziono gotówkę 100 rb. Z mieszkania Bronisławy Kozłowskiej złodzieje zabrali złote kosztowności, wartość 110 rb.

(p) **Pogotowie ratunkowe** wczoraj pomiędzy innemi wzywano do następujących wypadków:

— Ogółemu osłabieniu uległy cztery osoby, z których jedną odwieziono do szpitala Aleksandra, jedną odesłano do Przytułku starców i kalek.

— Na podejrzaną kurczę żółdka zapadły dwie osoby.

— Na ul. Średniej nr. 40 Katarzyna Grzeżkowska, żona robotnika, lat 49, dostawszy się między przejeżdżającą dorożką a tramwajem, upadła pod tramwaj, który ją odrzucił, więc uległa tylko potłuczeniu.

— Stróż domu nr. 32 przy ul. Gubernatorskiej, lat około 36, nagle utracił przytomność i lekarz Pogotowia odwiózł nieomal konającego do szpitala Aleksandra; przyczyna tego wypadku nieznana.

— Na ul. Południowej nr. 10 Roman Dominiak, lat 13, uciekając z ławki, w maszynale złamał prawą rękę.

— Na ul. Nowomiejskiej 53 Nuta Kutka, lat 12, uczeń szkoły ludowej, spadł z wozu i okaleczył głowę, twarz i czoło.

— Podczas wczorajszego targu na Nowym Rynku straganiarzka, Franciszka Wolska, lat 50, w kłótli uderzona kamieniem przez swą sąsiadkę, odniosła ranę głowy.

(a) **Z Pabianie.** W dniu 8 b. m. miejscowa gmina braci morawczyków urządziła uroczystość jubileuszową z powodu 25-letniego istnienia domu modlitwy braci Morawczyków. Odbędzie się nabożeństwo: o godzinie 9 rano i po południu o godzinie 4-ej.

(a) **Ze Zgierza.** W dniu 26 b. m. o godzinie 7 rano przed magistratem m. Zgierza odbędzie się sprawdzenie rejestracji żołnierzy zapasów. W dniu tym wszyscy rezerwiści, zamieszkali w Zgierzu, mają pod odpowiedzialnością sądową stawić się przed magistrat z biletami wojennymi.

(a) **Nowa fabryka.** Wilhelm Zimmer uzyskał zatwierdzenie planów na budowę przedziału mechanicznego, oraz tkalni, apretury i farbiarni przy ul. Aleksandrowskiej № 111 na Bałutach.

ZABAWY.

(f) **Zabawa ogrodowa.** Towarzystwo opieki nad dziećmi przy ochronie bałuckiej urządziło jutro w

ogrodzie Gehliga przy ul. Żelaznej № 20, zabawę ogrodową z programem urozmaiconym.

Rozpocznie się ona o godzinie 2-jej po południu.

SZTUKA I PIŚMIENICTWO.

(x) **Teatr polski A. Zelwerowicza** (Cegielnia na 63). Tygodniowy rozkład i porządek widowisk scenicznych naszego teatru w sezonie bieżącym zasadniczo pozostaje bez zmiany i tak: czwartki — przeznaczają dyrekcja na widowiska premierowe; piątki — powtórzenie widowiska premierowego z zeszłego tygodnia (ceny miejsc niższe o 15 proc.); soboty dwa widowiska: o pół do 4 po poł. widowiska specjalne dla młodzieży szkolnej — specjalny dobór repertuaru; ceny miejsc 30, 25 i 15 k.; przed każdym widowiskiem pogadanka literacka; wieczorem powtórzenie premiery czwartkowej, ceny zwyczajne; w niedzielę — dwa widowiska: o 3 po poł. popularne (ceny miejsc o 25 proc. niższe) i wieczorem powtórzenie premiery czwartkowej (ceny zwyczajne); poniedziałki — widowiska awieszone; wtorki — powtórzenie premiery czwartkowej (ceny zwyczajne); środy — widowiska specjalne dla sfer robotniczych (pogadanki literackie, specjalny dobór repertuaru; ceny 30, 25 i 15 k. jak dla młodzieży).

Bilety sprzedawać będzie kasa dzienna od godziny 10-jej do 1-jej po poł., dzięki uprzejmości p. Aleksandra Roszkowskiego, w jego cukierni (róg Pasażu Mayera i Piotrkowskiej), oraz kasa wieczorna od 5 po poł. w budynku teatralnym (Cegielnia 63).

— Bogaty repertuar bieżącego sezonu w teatrze łódzkim zapowiada cały szereg głośnych, a w Łodzi nieznanych sztuk dramatycznych literackich, zarówno swojskich, jak i obcych, wśród których na specjalne wyróżnienie zasługują: „Samuel Zborowski” i „Sen srebrny Salomei” J. Słowackiego; „Zygmunt August” St. Wyspiańskiego; „Damy i huzary”, „Nikt mnie nie zna”, „Gwałtu co się dzieje” i „Nocleg w Apeninach” Al. hr. Fredro; „Kupiec Wenecki” i „Stracone zachody miłości” Szekspira; „Birbant” Shawa; „Gdy młode wino zakwita” Björnsona; „Czajka” Czechowa; „Owoce oświaty” Tolstoja; „Metresa” G. Zapolskiej; „Kawiarz” Górczyńskiego; „Matka” i „Balwierz zakonchany” Z. Kaweckiego; „Peer Gynt” H. Ibsena z muzyką Griega, w specjalnym przekładzie W. Feldmana; „Orlątko” Rostanda, oraz cały szereg fars i lekkich komedii ze „Świątym Gajem” i „Złotym wiekiem rycerstwa” na czele.

Z WARSZAWY.

* **Kary prasowe.**

Redaktor i wydawca tygodnika „Młot”, p. E. Truskier, skazany został administracyjnie na 100 rubli kary albo miesiąc aresztu za wydrukowanie w nr. 3 swego pisma artykułu p. t. „Cholera”.

— Za umieszczenie artykułu w numerze z d. 25 sierpnia, omawiającego zabójstwo Stanisława Rybaka w Krakowie, Redakcja gaz. „Warszawskie Słowo”, skazana została w drodze administracyjnej na rb. 100 kary.

* **Powrót z zagranicy.**

Nawał powracających z zagranicy, z wczasów letnich, warszawiaków, jest olbrzymi.

Wczoraj w Berlinie pociąg wieczorowy (o g. 7 m. 15) był tak przepełniony, że formalnie i literalnie pięścią zdobywali miejsce ci, którzy się wcześniej w placzki nie zaopatrzyli.

A takich było mnóstwo!

Dyrekcja kolei szybko sobie poradziła. Wyślano w pół godziny później pociąg nadrozkładowy, t. zw. bis, który przywiózł do Aleksandrowa resztę podróżnych i resztę bagaży.

Trudniej jednak było na granicy. Rewizja na komorze trwała do godziny 3½, w nocy. Zestawiono kolosalny pociąg, złożony z dziesięciu wagonów pulmanowskich. I tego jddnak było za mało. W końcu zaprzestano sprzedawać bilety i placzki.

Zamiast o godzinie 3-jej minut 27 pociąg wyruszył z Aleksandrowa około 4-jej minut 15 i przybył do Warszawy z półgodziennym opóźnieniem.

* **Pogrzeb.**

Wczoraj liczne grono osób oddało ostatnią

posługę zwłokom Józefa Grajnera, zasłużonego pisarza ludowego.

Pogrzeb odbył się w kościele św. Karola Borromeusza (na Powązkach).

Nad grobem przemawiał ks. prałat Teofil Matuszewski.

Z LITWY I RUSI.

Losy teatru w Wilnie. Znakomity artysta i główny reżyser sceny warszawskiej Kazimierz Kamiński otrzymał wczoraj w drodze telegraficznej od Towarzystwa Teatralnego w Wilnie propozycję objęcia kierownictwa teatru wileńskiego. Imieniem Towarzystwa Teatralnego podpisał odcisną odezwę p. Aleksandrowicz. Nie jest prawdopodobne, aby w danych warunkach Kamiński mógł podobną propozycję przyjąć, świadczy ona jednak o gorliwych zabiegach wileńskich, aby możliwie jaknajgodniej trzymać kulturalną placówkę sceniczną słowa polskiego w Wilnie, mimo niepospolitych trudności, z jakimi nieustannie musi walczyć.

Z gospodarki gimnazjalnej. W Kamieńcu Podolskim, w szkole technicznej wśród bójk pomiędzy uczniami, jeden z nich głową uderzył o piec. Głowa wytrzymała, ale piec się rozwalil. Na reparację pieca dyrektor zarządził od klasy 54 rb. Uczniowie zaprotestowali, twierdząc, iż sami najwięcej zdają. Sprawa oparła się o radę pedagogiczną i komitet radziecki, który zdecydował, iż naprawa pieca powinna kosztować najwyżej 6 rb.

Ostatnia pocztą.

— Do „Matina“ donoszą z Aten: Rząd turecki postanowił posłać Grecji ultimatum i zagrozić zerwaniem stosunków dyplomatycznych w razie, gdyby Venizelos lub inni kretenczycy wzięli udział w obradach greckiego zgromadzenia narodowego.

Grecki minister spraw zagranicznych oświadczył, że sytuacja jest bardzo groźna.

— Rząd turecki postanowił powołać wszystkich rezerwistów trzech korpusów europejskich.

— „Matin“ ogłasza bliższe szczegóły w sprawie zabiegów rządu tureckiego o pożyczkę. Francuski minister spraw zagranicznych, Pichon, zawiadomił tureckiego ministra skarbu, że pożyczka turecka nie będzie dopuszczona na giełdę paryską, dopóki rząd turecki nie da dostatecznego jej zabezpieczenia.

— Dzienniki angielskie ogłaszają artykuły, żądające zaprowadzenia w Anglii obowiązku powszechnej służby wojskowej.

— Marszałek sejmu czeskiego, ks. Lobkowitz, udaje się do Wiednia w sprawie uruchomienia sejmu czeskiego.

— Z Białogrodu donoszą: Skutkiem różnicy zdań między radykalnymi członkami gabinetu a ministrem spraw wewnętrznych, Jowanowiczem, ostatni podał się do dymisji. Prawdopodobne jest również ustąpienie ministra oświaty, Szujowicza.

— Prasa petersburska notuje krążące pogłoski, że sprawa znanego korespondenta zagranicznego, bar. Ungren-Sternberga, nie dojdzie do sądu, lecz zakończy się wydaleniem barona z granic Rosji. Mówią także, że ministerium spraw zagranicznych otrzymało urzędowe zawiadomienie od posła austriackiego, hr. Berchtholda, że austriacko-węgierski agent wojenny, hr. Spanökky, już nie wróci do Petersburga.

— Następcą zmarłego na paraliż serca chana Chiwy, Mahometa Rachim Bohadura, jest jego syn Arfendiar Tymya. Zmarły został z początkiem czerwca dotknięty atakiem apoplektycznym, potem nastąpiło w jego zdrowiu pewne polepszenie, lecz lekarze już wtedy zapowiadali rychły zgon. Chan Mahomet był synem ostatniego niezależnego władcy Chiwy. Wojna, jaką rozpoczął z Rosją w roku 1873, zakończyła się jego klęską i zdołaniem stolicy przez generała Kaufmanna. W układzie pokojowym Chiwa utraciła część terytoriów i dostała się pod protektorat Rosji.

Dotknięci bólem, podajemy smutną wiadomość, iż podobno się Panu zabrać w czwartek, dnia 1 b m. naszą ukochaną żonę, siostrę, ciotkę, kuzynkę

ś. † p.

Olę z Voigtów TIETZE

po krótkim życiu w wieku lat 38, zmarła w Zielonej Górze pod Łodzią.

Wyprowadzenie zwłok odbędzie się w niedzielę, dnia 4 września o godz. 3 po południu, ze stacji Włocławek, kolei Fabr. Łódzkiej, na Stary cmentarz ewangelicki, o czym zawiadamia w głębokim smutku pozostała

RODZINA.

3186

TELEGRAMY.

Kolonia, 2 września (Wł.) „Köln. Ztg.“ omawiając sprawę wschodnią, sądzi, że zawiązanie turecko-greckie zależy od stanowiska, jakie zajmą Venizelos i przywódcy innych partii. Zdaniem organu kolonńskiego kretenczyści powinni się rzec należenia do zgromadzenia narodowego, aby przedewszystkiem uniknąć represji ze strony Porty, a następnie nie wywołać większego rozdrażnienia względem Grecji.

Sofia, 2 września (Wł.) Kola polityczne radzą carowi Ferdynandowi, aby porzucił myśl pozyskania Macedonii kosztem Bułgarii, gdyż tego nie osiągnie.

Lubiana, 2 września (Wł.) Dziś o godz. 4 po poł. zarejestrowano trzęsienie ziemi w odległości 9550 klm.

Budapeszt, 2 września (Wł.) Milioner Kasselik zapisał cały swój majątek, wynoszący około 20 milionów koron, na założenie przytułku dla zubożonych członków stanu średniego.

Berlin, 2 września (Wł.) „Berliner Tageblatt“ donosi, że cesarz Wilhelm, zamiast do Friedbergu, jak pierwotnie donoszono, pojedzie do Cronbergu.

Madryt, 2 września (Wł.) Bezrobocie powszechne, ogłoszone w Saragossie, przybiera poważne rozmiary. Dziś żadna z gazet nie wyszła. Ogłoszono również powszechne bezrobocie w Barcelonie.

Frankfurt, 2 września (Wł.) Zarządy niemieckich miast robią starania, ażeby wysłać do rządu gremialny protest przeciwko zamknięciu rosyjskiej granicy dla bydła, co powoduje drożyznę mięsa.

Z ostatniej chwili.

Berlin, 3 września (Wł.) Dzisiejszy „Lokal Anzeiger“ donosi, że onegdaj minister spraw zagranicznych Izwolskij, miał w Monachium długą poufną konferencję z ambasadorami francuskim i niemieckim.

Madryt, 3 września (Wł.) Sytuacja wewnętrzna staje się coraz bardziej naprężoną z powodu przygotowania strajku generalnego. Obawiają się ostrych starć jutro między zgłodniałymi robotnikami a wojskiem.

Drezno, 3 września (Wł.) Wczoraj odbyły się w Saksonii i księstwie Anhalckiem, liczne zgromadzenia ludowe, protestujące przeciwko drożyznie mięsa, przeciw despotycznej polityce cesarza Wilhelma, oraz antykulturalnemu obchodowi rocznicy Sedanu w Prusach.

Kopenhaga, 3 września (Wł.) Wczoraj na kongresie socjalistów uchwalono, aby biuro opracowało na zjazd przyszłoroczny projekt strajku generalnego na wypadek wybuchu wojny.

Londyn, 3 września (Wł.) Warsztaty okrętowe w miastach Barrow Clyde i Tine wypowie dział robotnikom pracę z powodu powtarzających się strajków. Lokaut dotknął 64 tysiące robotników.

Berlin, 3 września (Wł.) Gazeta „Die Ostmark“ wykazuje, że od czerwca przeszło w ręce polskie 30 posiadłości niemieckich. Prasa habsburska podnosi z tego powodu alarm. „Tägl. Rundschau“ piętnuje sprzedawców, którzy ze zbrodniczą obojętnością traktują niemieckie sprawy narodowe.

Dzisiejsza „Berliner Wolffzeitung“ przedrwiwa te lamenty, twierdząc, że patriotyzm tych, którzy sprzedają polakom ziemię, jest akurat tyle wart, co jęki tych, którzy nad tem płaczą.

Frankfurt nad Menem, 3 września (Wł.) Arystokraty tutaj hr. Dunin Borkowski, jak się okazuje, oszukał za pomocą sfałszowanych weksli przeważnie jubilerów i sklepy z dywanami na sumę około 100,000 marek.

Nowy York, 3 września (Wł.) W Colorado 3-ch bandytów napadło wczoraj na pociąg, zatrzymali go w biegu i pod groźbą rewolwerów chcieli obrabować wagon pocztowy; dzięki jednak przytomności umysłu palacza, napad odparto i 2-ch bandytów zabito.

Nowy York, 3 września (Wł.) Roosevelt podczas swojej politycznej podróży wygłosił wczoraj w mieście Omaha w Stanie Nebraska wielką mowę, w której wypowiedział się za energicznym zbrojeniem morskim Stanów Zjednoczonych dla skutecznej obrony przed obcym zajęciem kanału Panamskiego, który będzie otwarty w 1914 r.

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE

Data.	Barometr sprowadzony do 0° st.	Termometr w st. C.	Wilgotność w %.	Kierunek i siła wiatru	Uwagi
2/VIII 1 pp.	744.2	+14.0	94	Pn 1	Z dnia 2/IX Temperatura max. +15.0° C. min. +12.4° C. Opadu 23.0
2/VIII 9 w.	743.1	+13.9	97	Pd 3	
3/IX 7 r.	744.2	+13.1	97	Pd 1	

DR. SOŁOWIEJCZYK

(Choroby dzieci i wewnętrzne)

powrócił.

Andrzeja 4. 3106

Lekcje muzyki dla młodzieży

według programu Konserwatorium Warsz.

(fortepian, skrzypce, wiolonczela, teoria)

udziela prof. **Tadeusz Joteyko**, nl. Nawrot
№ 23, zastać od 7—8 wiecz. 2906—3

Adwokat Przysięgły

EDWARD FILIPKOWSKI

powrócił.

3176

Przyjmuje od 4—7 po południu.

Konstantynowska № 19, telef. 11 40.

Teatr Popularny

Dziś i jutro wieczorem

A. MIELEWSKIEGO

„Królowa Jadwiga”

(KONSTANTYNOWSKA 16)

dramat historyczny I. Szujskiego.

Początek o godz. 8 wiecz.

Jutro po południu

3074-1

„GROCHOWY WIENIEC”

A. Małeckiego.

Początek o godz. 3 po południu.

Helena Lipińska
Widzewska 90
I piętro, front
polecą
nowe fasony
na porę
jesienną
gulek, pe-
leryn i cza-
peczek. 2010

FABRYKA

BAMBUSOWO-KOSZYKARSKA

Walentego

Przybysza

w Łodzi, Widzewska 5,
(róg Średniej).

Nagrodzona wieloma medalami.

Specjalność: **Kosze do fabryk.**

Wyrabiam:

Mebie bambusowe pluszem kryte,

Mebie bambusowe matą kryte,

Bambusowe etażerki,

Bambusowe stoły do kwiatów,

Bambusowe garnitunki dziecięce,

Bambusowe parawany,

Bambusowe ekrany,

Kosze do podróży,

Kosze do bielizny,

Kosze do papieru, kosze walizowe,

Kosze do żywych kwiatów,

Kosze do robionych kwiatów,

Mebie ogrodowe, mebelki dla lalek,

Koszyczki do bułek,

Kosze wszelkiego gatunku na ob-

stalunek gotowe dla pp. piekarzów.

Fabryka na Widzowskiej

№ 5 przyjmuje wszelkie obsta-

lunki, z dokładnym wykończeniem,

po możliwie najniższych cenach.

2236r11

Mebie

są do sprzedania machonłowe,

satynowe, jaworowe i dębowe

u stolarza — ul. św. Jakóba róg

Franciszkańskiej № 13. F. Wa-

lencikiewicz. 3058-6-2

Do wynajęcia

od 1-go września pokój frontowy
od dwóch okien, z umeblowa-
niem, całodziennym utrzymaniem
i usługą. Wiadomość na miejscu:
ul. Ziemia 7 w monopolu.

3014-3-3

RESZTKI

na ubrania męskie tylko w do-
brych gatunkach sprzedaje hur-
towo i detalicznie po cenach nie-
bywale niskich. **Widzewska**
№ 137, m. 63. 3060-3-2

EGZYSTUJĄCA OD LAT 17 W ŁODZI

Pracownia haftów

i ZNACZENIA BIELIZNY

D. Mazurkiewiczowej

Przejazd 12 m. 14,

w podwórzu, w oficynie II piętro

przyjmuje wszelkie roboty

w zakres haftu wchodzące,

wykonywa takowe staran-

nie, na czas oznaczony, po

możliwie niskich cenach.

Przyjmuje się uczennice.

Ulica PRZEJAZD 12.

BILANSE

zakładanie i prowadzenie ksiąg handlowych
na godziny nskuteczna rutynowany buchalter
poważnej instytucji. — Oferty sub „Rutyna”
przyjmuje administracja „Rozwoju”. 96

Sprzedaj maszyn
do szycia Singera.
Bębnowa rb. 40.
Pierścieniowa, 35.
Zyczącym naraty.
Uwaga! Specjalny
warsztat reparac.
Konstantynowska
№ 7. Jureczński.
1615-10

DOM (oficyna), z placem i ogro-
dem w najlepszym porządku na
dogodnych warunkach do sprze-
dania. Potrzebne zaraz 3-4,000
rb. gotówką, resztę na dobrych
warunkach (ewentualnie zamienię
na tani plac pod Łodzią). Wiado-
mość u właściciela, ul. Płocka № 31
(za fabryką Eisenbrauna). Pośred-
nictwo nie wykluczone. 2950-3-3

Drobne ogłoszenia.

A.A.A.A. Biuro pedagogiczne
rekomendacyjne
Ludwińskiej (Piotrkowska № 92)
polecą nauczycielki, nauczycieli
różnej narodowości do lekcji
i na posady stałe: freblanki —
wychowawczynie, ochraniarki, bo-
ny, gospodynie, osoby do towa-
rzystwa, kasyerki, ekspedjentki,
buchalterki. 5536-12.6

A.A.A.A. Rosyanki otrzy-
mają korzystne
posady. Biuro Ludwińskiej, ulica
Piotrkowska 92. 5758-3-2

A.A.A. Nauczycielki, nauczy-
cieli różnej narodo-
wości i z różnym stopniem wy-
kształcenia; francuzki, niemki,
freblanki, bonny z szyciem, gospo-
dynie, pielęgniarzki, kasyerki, ek-
spedjentki polecą Biuro Adamo-
wiczowej, Piotrkowska 103.
5347w9s5

A. kuszerka A. Sładz, Targowa
73-14. Przyjmuje zamówie-
nia; udziela porad. 4627-5-5

A. Zakład mój tapicersko-stolar-
ski został przeniesiony z Piotrkowskiej na Mikołajowską № 67
i zaopatrzony w wielkim wyborze
w różne meble nowe i używane,
jak również portyery i chodniki
po cenach niskich. Proszę Szan.
Klientów o łaskawe zwrócenie
mego interesu bez względu na
kupto, dla osobistego przekona-
nia się. Franciszek Mikszewski.
5336-5-5

A. Meble rozprzedać tanio, aby
zaraz: kredens, stół, krzesła,
szafę, komodę, otomanę dywanowa-
ną, tremo, bieliźniarkę z lustrem,
pensyonerkę, łóżko z materacami,
umywalnię z marmurem, gramo-
fon, zegar, lampę, maszynę noż-
ną. Główna 42 mieszka 91 w dru-
gim podwórzu. 5782-1

Biuro Kaczorowskiej, Nawrot 2,
ma do umieszczenia nauczy-
cielki: polkę z konwersacją fran-
cuską, niemiecką i muzyką oraz
kurlandkę z konwersacją fran-
cuską. 5769-2-1

B. Cuska nowa do sprzedania.
Widzewska № 40. 5707-2s2

C. Hetae uczennice i podręczne
potrzebne do pracowni sukien
i okryć damskich. Piotrkowska
№ 93 m. 10. 5721-4-3

C. Chłopiec lat 15, z dwuklaso-
wym wykształceniem, wład-
ający językami polskim, rosyjskim
i częściowo niemieckim, poszu-
kuje jakiegokolwiek zajęcia. Ul.
Katna 24-42. 5726-3-2

D. Do sprzedania tanio sklep spo-
żywczo-dystrybucyjny, istnie-
jący od lat 12, z powodu śmierci
ojca i nabycia gospodarstwa. —
Ulica Rajtera № 25, Bałuty.
5691-2s2

D. Do sprzedania w Zabieńcu dwa
placę z domkiem z powodu
naglego wyjazdu. Wiadomość Za-
kajna № 43 m. 19. 5705-3-3

D. Do sprzedania urządzenie skle-
powe w Zgierz. Ul. Długa
№ 81, Ptaszyński. 5286-4s-3

D. Wsze szafy dębowe, nowe, jasne
sprzedam. Nawrot 13 m. 16
III piętro. 5699-3-3

D. Dom murowany z oficyną dREW-
nianą i sklep kolonialny do
sprzedania. Wiadomość Rado-
guszcz plac Baumgolda ul Krzy-
żowa № 6. 5670-3-3

F. Ila piekarska do sprzedania.
Wiadomość ulica Młynarska
№ 43. 5729-3-2

G. ramofon koncertowy 40 płyt
sprzedam za bezcen. Pańska
93 m. 26. 5649-3s3

I. nżynier-mechanik poszukuje wie-
czorowego zajęcia od piątej.
Oferty proszę składać w Admini-
stracji „Rozwoju” okaziełowi
kwitów № 150. 5749-3-2

I. nteligentna freblanka potrzebna
zaraz. Ul. Widzewska nr. 106a
m. 5. 5761-3-2

J. est do sprzedania pralnia z ma-
głem. Wodna 20. 5639c3s3

J. est do wydzierżawienia wiatrak
z morgą ziemi i mieszkaniem.
Dowiedzieć się: wieś Kalinek,
2 wiorsty od Rzgowa, Antonina
Samiec. 5754-1

J. est do sprzedania drugorzędna
restauracja z całym urządze-
niem i towaram, położona blisko
fabryk w okolicy zaludnionej.
Bliższych wiadomości udziela Lu-
dwik Zawadzki, Piotrkowska 35.
5762-1

K. upię bilardy w dobrym stanie.
Ulica Juliusza nr. 4, Kawiar-
nia. 5747-2-2

K. awiarnia z 2 bilardami do
sprzedania zaraz. Wiadomość
Milsza 47. 5698-3sw2

M. łody zdolny podmaistrzy mu-
rarski poszukuje miejsca za-
raz. Karola № 14 m. 7, A. N.
5696-3-3

M. onterzy, obeznani z izolacją
mur i kotłów parow., oraz
chłopcy 16-18 letni do pomocy
mogą się zgłosić. Radwańska 26.
5656-3ps3

M. eble, otomana i tremo do
sprzedania. Andrzeja № 1
m. 2. 5787-1

M. agle do sprzedania. Ulica
Główna № 46. 5785-2-1

M. ieszkanie wygodne przy star-
szej bezdzietnej rodzinie jest
każdego czasu do wynajęcia;
można także z fortepianu korzy-
stać. Ulica Widzewska 106-16.
5725-2-2

M. łody człowiek ze świadc-
twami rolniczymi, znający
języki polski, rosyjski i rachun-
kowość, poszukuje jakiegokolwiek
zajęcia. Ulica Średnia 130-11,
Kręglecki. 5755-2-2

M. aszyn Singera używane sprze-
dam tanio. Aleksandryjska
№ 34 róg Franciszkańskiej.
5049p12cs0

O. soba młoda, przyjezdna, po-
szukuje miejsca gospodyni;
zna doskonale i wszechstronnie
gospodarstwo miejskie i wiejskie.
Oferty składać w Administracji
„Rozwoju” pod lit. P.P. 5744-2-2

P. otrzebna krojczyni, spódnic-
czarka i podręczne. Miedzi-
ana № 1 mieszkania № 1. 5777-1

P. otrzebny stróż, Konstantynow-
ska 98. Zgłaszać się ze świa-
dectwami. Bezdzieln mają pier-
wszeństwo. 5771-0-1

P. otrzebny chłopiec do terminu,
płatny, bez życia, do szewca.
Mikołajowska 39. 5765-1

P. otrzebna prasowaczka do pralni.
Wiadomość ulica Benedykta
№ 21 m. 24. 5764-3-1

P. otrzebni sublekt tryzycerzy.
Andrzeja № 1. 5783-1

P. okój umeblowany zaraz do
wynajęcia. Wiadomość na
miejscu. Orla 17. 5760-3-1

P. otrzebny jest zaraz zdolny ko-
wal powozowy. Wiadomość
Piotrkowska 141. 5792-1

P. olka z czteroklasowym wy-
kształceniem udziela korepety-
cji. Wiadomość: Widzewska 160,
m. 14. 5737-3-1

P. oszukuje się 1 pokoju z kuch-
nią w śródmieściu — zaraz lub
1-go października. Łask. oferty
uprasza Tow. „Sanitas”. Dzielna
№ 13. 5696-3-3

P. otrzebni zdolni czeladzie szew-
cy na damską, męską i galan-
teryjną robotę za dobrem wyna-
grodzeniem. Piotrkowska № 111.
5716-4-3

P. okój umeblowany do wynaję-
cia. Andrzeja 7, m. 32. Wia-
domość na miejscu, nie u stróża.
Kolubiński. 5720-3-3

P. otrzebni chłopcy do terminu
do służalni Wiadomość Piotr-
kowska nr. 117. 5697-3-3

P. otrzebni stolarze na budowlane
roboty i posadzkarze. Ku-
pię rolwagę na resorach, na jed-
nego konia. Ul. Pańska 68.
5711-3-3

P. iwiarnia do sprzedania z po-
wodu zmiany interesu. Ulica
Srebrzyńska № 25, Kozłiny.
5710-3-3

P. okój duży umeblowany do wy-
najęcia. Widzewska 106a m. 4.
5668-4-3

P. oszukuję na stałe zdolnej pan-
ny do szycia bluzek, spódnic,
halek. Wiadomość: ul. Andrzeja
№ 53, 2 e piętro. 5597-3-3

P. otrzebni są chłopcy do fabryki
wafli. Rozwadowska 6
5753-2-2

P. otrzebna osoba do bufetu II-oj
klasy na stacji Łódź kaliska.
5757-3-2

P. otrzebna nauczycielka z do-
mowym świadectwem. Sosno-
wa nr. 3, szkoła. 5731-3-2

P. otrzebny uczeń do fryzjera,
z prowincji. Emilii 44.
5614-6-4

P. iwiarnia z obiadem i ciepłymi
zakąskami zaraz do sprzedania
w Zdunskiej Woli, w Rynku, obok
składu aptecznego. 5717-3-2

P. rzyjmuje bieliznę do haftu,
znaczenia i szycia, także ucze-
nice do nauki haftu i rysunku;
lekcje wieczorami, ceny niskie.
Piotrkowska 115, m. 7. 5590-3

P. okój piękny dwukrotny, ume-
blowany, w eleganckim mie-
szkaniu, z wygodami, zaraz do
wynajęcia. Ulica Juliusza 42,
I piętro, front. 5689-3sw2

S. zafa dębowa do sprzedania za
bezcen. Senatorska nr. 12 m. 13
od godz. 5-8 wieczorem. 5740-2-2

S. klep zaraz do sprzedania. —
Wiadomość ulica Słowiańska
nr. 11. 5730-2-2

S. klepik z magłem do sprze-
dania. Ul. Lipowa 34. 5776-0-1

S. klep spożywczo-dystrybucyjny
do sprzedania zaraz. Ul. Sztar-
ka nr. 6, Bałuty. 5772-3-1

S. klep spożywczo-dystrybucyjny
do sprzedania. Włodzimierska
№ 43. 5709-10-2

S. klep spożywczo-dystrybucyjny
do sprzedania zaraz. Ulica
Wspólna № 47, w Radogoszczu.
5751-2-1

S. klep rzeźniczy do sprzedania
zaraz z powodu zmiany inte-
resu. Wiadomość: Piotrkowska
№ 261, w sklepie. 5703-3-2

S. tudent uniwersytetu poszukuje
lekcji. Oferty pod lit. R. W.
w „Rozwoju”. 5694-3-2

S. klep kolonialno-dystrybucyjny
jest do sprzedania, ul. Mie-
dziana Nr. 3 przy Wodnym Ry-
nku. 5592-4-4

S. klep dystrybucyjno spożywczy
z prawem sprzedaży piwa, do
sprzedania. Ul. Zagajnikowa 19.
5640-3cs3

S. tajnie i wozownie do wynaję-
cia. Cegielniana nr. 111, wia-
domość u sądu. 5775-1

S. klep z magłem do odstąpienia,
ul. Krótka nr. 14 przy Zgier-
skiej, Bałuty. 5753-2-1

T. racze potrzebni. Wiadomość
w Zgierzu ul. Ogrodowa nr 1
u gospodarza. 5791-1

U. meblowane pokoje z elektrycz-
nym oświetleniem, w różnych
cenach do wynajęcia. W. Gubi,
Łódź, Zielona 12. 5742-3-2

U. czeń IV klasy Szkoły Handlo-
wej, poszukuje miejsca w kan-
torze lub biurze. Oferty proszę
składać w admin. „Rozwoju” pod
„36”. 5722-2-2

U. rządzenie sklepowe zaraz do
sprzedania. Wiadomość: Wi-
dzewska Nr. 150, w sklepie.
5599-3-3

Z. akład stolarski sprzedam za-
raz z dwoma albo siedmiu
warsztatami, rysunkami i robotą
nie wykończoną. Brzezińska № 22.
5633-3s2

2 pokoje z oddzielnymi wejścia-
mi zaraz do odnajęcia, ulica
Staro Zarzewska Nr. 27, m. 4.
5643-3cs-3

3000 rb. potrzebuję do interesu;
gwarancja zupełnie po-
wina. Oferty w „Rozwoju” pod
„3000”. 5773-3-1

Zagubione dokumenty.

A. dam Gałaman zagubił kartę
od paszportu, wydaną z fa-
bryki F. Zylgera. 5778-1

E. milia Fest zgubiła swoją księ-
żeczkę legitymacyjną, wydaną
przez prezydenta m. Łodzi.
5728-3-2

I. gnacy Pogoda zagubił kartę od
paszportu, wydaną z fabryki
Rubinstein. 5759-3-1

J. an Brzeziak zagubił kartę od
paszportu, wydaną z fabryki
Barcliskiego. 5752-3-2

K. ataryzna Buczek zagubiła
paszport, wydany z gminy
Przerąb, pow. noworadomski.
5702-3-3

S. tanisław Peder zagubił kartę
od paszportu, wydaną z fabr.
Heslera. 5713-3-3

Z. naiduję się klacz siwa na ul.
Młynarskiej Nr. 42, u gospo-
darza. Prawy właściciel może
ją odebrać. 5745-2-2

Z. gubiono paszport na imię Wik-
toryi Waleczak, wydany z gm.
Buczek, gub. Piotrkowskiej.
5746-3-2

Z. aginał kwit od paszportu na
imię Bronisławy Kozłowiec,
wydany z fabryki L. Allarta
& Co. 5750-3-2

Z. aginał kwit od paszportu na
imię Alberta Biehlera, wydany
z fabr. Allarta, Rousseau i S-ka.
5766-3-2

Z. aginęta karta od paszportu,
wydana z fabryki A. War-
szawskiego na imię St. Kowal-
skiego. 5779-3-1

Z. aginęta karta od paszportu
na imię Zygmunta Szymań-
skiego, wydana z fabryki Zappa.
5780-3-1

Z. aginał paszport, wydany z gm.
Godymica, gub. kaliskiej, na
imię Wawrzyńca Kurek. 5774-3-1

Z. aginęta karta od paszportu na
imię Franciszka Chmielewskie-
go, wydana z fabryki S. Rosen-
blatta. 5768-1

Z. aginał paszport na imię Marty
Ludwig, wydany z magistratu
m. Tomaszowa, gub. piotrkow-
skiej. 5766-3-1

Z. aginęta karta od paszportu na
imię Józefa Zieby, wydana
z fabryki Zeidel Müller i S-ka.
5766-0-1

Z. aginał paszport na imię Jana
Stokwisza, wydany z m. Go-
stynina, gub. warszawskiej.
5770-3-1

Z. aginęta karta od paszportu na
imię Maryi Kowalczyk, wyda-
na z fabryki Aszkopel. 5781-1

Z. aginęta karta od paszportu na
imię Anastazji Genorowicz,
wydana z fabryki K. Scheiblera.
5786-1

Z. aginęta karta od paszportu,
wydana z biura kolejki elek-
trycznej podjazdowej

Niniejszem mamy zaszczyt zawiadomić W. PP. fabrykantów,
iż zaistniał
w Łodzi, przy ul. Pańskiej Nr. 67,
SPECYALNĄ FABRYKĘ
ręcznych Pilników i Raszpli
— oraz —
Mechaniczną Szlifiernię
pod kierunkiem wykwalifikowanych specjalistów.
Polecając się łaskawym względem W. PP. pozostajemy
Z poważaniem
Pryliński i S-ka.

3142-3-1

Taniej, niż wszędzie!!!
Dywany z linołum, chodniki dla podłóg w największym i najpiękniejszym wyborze, jako też wszelkie sukno do podłóg, dermatoid, stary, chodniki tonerowe, prześcieradła gumowe, torby i t. d. poleca w wielkim wyborze po cenach niskich
S. DANZIG, Południowa 13.

Teatr „MODERNE”.

Dziś zmiana programu. Wszystkie obrazy bardzo piękne.

Pomiędzy innymi:

„Złota Róża”
(fantazja w kolorach).

„NAJWIĘKSZA OFIARA”
(dramat).

Tygodnik Pathe, Wielka sensacja 606,
oraz wiele innych.

№ 4835.

Obwieszczenie.

DYREKCJA

Towarzystwa Kredytowego miasta Łodzi

W zastosowaniu się do § 22 Ustawy, podaje do powszechnej wiadomości, iż zażądane zostały pożyczki na nieruchomości:

1) pod № 27 przy ulicy Podrzecznej, przez Fiszla Kalińskiego, Herszla i Surę małżonków Kalińskich i Izraela Kalińskiego, pierwotna Rub. 20,000;

2) pod № 270bba przy ul. Zakątnej, przez Fryderyka i Rozalię małżonków Klingsporn, odnowiona z konwersją Rub. 3,700 i dodatkowa z przeszacowania Rub. 3,000;

Wszelkie zarzuty przeciwko udzieleniu zażądanych pożyczek stowarzyszeni zechcą przedstawić Dyrekcji w przeciągu dni 14 od daty wydrukowania niniejszego obwieszczenia.

Łódź, dnia 21 sierpnia (3 września) 1910 r.

3184-1

7-KLASOWA SZKOŁA ŻENSKA

Zofii z Witkowskich Piaskowskiej

(dawniej Zarzyckiej)

MIKOŁAJEWSKA № 22.

Egzaminy dla nowowstępujących uczennic do klas wstępnych oraz I, II, III i IV rozpoczęte dnia 30 sierpnia.
Przy szkole duży ogród.

3112-4-2

Folwark

do sprzedania, odległość 12 wiorst na zachód od Łodzi. 250 morgów dobrej ziemi w starej kulturze, przedstawiającej jedną całość. Szosa, od stacji tramwajowej 2 1/2 wiorst. Wymaganej gotówki 50,000 rb. Bruno Gehlig, Łódź, Piotrkowska № 205.
2914-3-1

Ważne dla Pp. Przemysłowców, Amatorów i Ogrodników!

Z powodu wyjazdu sprzedam

3110-3

5-11 mórg

dobrego gruntu, zdatnego pod budowę fabryk, domów lub ogrodów, przy Szosie Pabianickiej. Cena przystępna. Warunki spłaty długoterminowe. Wiadomość: Mikołajewska 29, Kielich.

A. ŻELAZOWSKI

Adwokat Przysięgły

powrócił.

Mikołajewska 21, Stara Poczta.
3030-3-3

Szkoła prywatna ogólna
Jadwigi Modrygajłło
Średnia № 71.

Zapisy uczniów i uczennic codziennie od godz. 9 rano do 1 po południu. Lekcje rozpoczynają się 1 września.
2077-9-7

Do sprzedania

2 łóżka orzechowe z materacami sprężynowymi, oraz dwie szafki nocne w dobrym stanie. Wiadomość: Piotrkowska № 293, stróż wskaże
3070-3-3

Zgubiono świadectwo zaliczeniowe za № 27575 na sumę 30 rb. należące do przesyłki Łódź-F. — Piotrków № 22643, wydane mi przez ekspedycję towarową dr. żel. Fabr.-Łódzkiej w dniu 3/IV r. b., które należy uważać za bezwartościowe. Władysław Cohn
3068-3-3

Remiza „BRISTOL”

Właśc. A. NEUMANN (dawn. Bartosz), wynajmuje eleganckie karety, powozy etc. na godziny, dnie i miesiące dla jazdy po mieście, do miast sąsiednich i na polowanie po cenach umiarkowanych. Codzienne spacerowanie z dziećmi od 50 rb. miesięcznie. Staranna obsługa! Ulica Piotrkowska № 119, telefon 2849r.

Z d. 1 października będą do wynajęcia

3 pokoje

każdy oddzielnie. Wiadomość: Targowa № 32, m. 9, od 5 ej do 7-ej wieczorem.
3036-3-3

POTRZEBNI SĄ ZDOLNI

Czeladzie malarscy
Herman Brusch,
ZAKĄTNA № 56. 3136-3-1

Rb. 100

jako uznanie temu, kto mi wyśzuka posadę buchaltera, zarządzającego, lub pomocnika technicznego zawiadowcy. Oferty do „Rozwoju” „Rb. 100”. 3098-3-2

Potrzebny jest zaraz
SLUSARZ

wyzwolony: pożądana znajomość urządzeń elektrycznych. Oferty pod „Slusarz” złożyć w Adm. „Rozwoju”. 3118-3-2

Przedsiębiorca
robót asenizacyjnych

niniejszem zawiadamia pp. właścicieli domów, że wykonuje roboty asenizacyjne i pobiera opłatę miesięcznie lub kwartalnie, podług umowy. Oferty proszę nadsyłać: Piotrkowska № 141 i Marysińska № 36. Telefon 324.
3178-3-1

Zdolni ślusarze,
anszlagierzy i kowal

na gięte i budowlane roboty, a także chłopcy z przyzwyczajoną rodziną, którzy mają chęć do nauki ślusarstwa, mogą się zgłosić Mikołajewska № 30. 3166-3-1

Poszukuje się do Warszawy

majstra do salfaktorów bawełnianych
oraz 10 tkaczek.

Wiadomość: Piotrkowska 125, u stróża.

3090-3-3

Książki szkolne,

kajety, materiały pisemne, oraz prenumeratę wszystkich pism poleca księgarnia

Stanisława Olczaka

2061-5-3 Mikołajewska 20.

Sklep rzeźnicki

zaraz do sprzedania. Wiadomość: Szosa Karolewska № 30, tamże bryczka i furgon do sprzedania razem lub pojedynczo. 3162-3-1

Potrzebne są Szwaczki

zdolne do szycia fartachów i jedyna do szycia na miejscu.

G. RAJCHERT

Wólczańska № 68 3158-3-1

Ładny pokój

na I-em piętrze w eleganckim domu przy ulicy Mikołajewskiej № 4 zaraz do odnalezienia. Wiadomość na miejscu, mieszkanie № 4. 3160-3-1

Pracownia chemiczno-bakteriologiczna lekarska
Dr. M. Silberstroma

mieści się obecnie przy ul. Cegielińskiej № 36, obok „Urani”. Wszelkie badania krwi, badania wydzielin, wytworów zapalnych, nowotworów i t. d. ciała ludzkiego. 1873-9

Dr. M. Silberstrom

Cegielińska 36,

(laboratorium)

3174

wyjechał do d. 20 września.

Podręczniki
szkolne

nowe i używane oraz materiały piśmienne poleca księgarnia W. Cieta, Przejazd 14. 3130

Antoni Zyzyński

majster murarski

przyjmuje roboty murarskie.

Bałucki Rynek 9.
3128-3-1

W Zgierzku tanio do sprzedania

DOM

z ogrodem, budynkami gospodarczymi i placem; jeden duży wóród lasu. Wiadomość u właściciela Zgierz, ul. Średnia № 20. 3116-3

SZKOŁA ŚPIEWU

MARYI WILKOSZEWSKIEJ

Widzewska 36, m. 65. Lekcje śpiewu solowego, chóralnego, oraz gry na fortepianie. Osoby niezamożne z wybitnym talentem korzystają z ulg w opłacie. 3114-4-1

LEKCYE

języka polskiego i francuskiego dla dzieci oraz osób dorosłych. Kursy dla cudzoziemców Metoda ułatwiona. Tam też mogą się zgłaszać osoby, zainteresowane w edukacji. Długa 83. I piętro 3168-6-1

Lekcje języka francuskiego w szkołach oraz prywatnie. Posiadam patent z ukończenia kursów w Paryżu, oraz świadectwo rządowe nauczycielskie. Lekcje zbiorowe. Zapisywać się można od 4 — 6 po poł. Długa 19, m. 1. 3144-3-1

Znów przybył wielki wybór zagranicznych kanarków i różnych ozdobnych ptaków, papug gadających — od 12 rubli, klatki, pokarm ocalający, żywność dla ryb, oraz dla wszelkiego rodzaju ptaków w miejscu u J. HOFZERA, ul. Główna № 40 (w sklepie). 3170-1

Adwokat Przysięgły

Ignacy Załszupin

powrócił 3138

Spacerowa № 1. Telef. 12-36.

MEBLE

różne wyprzedają najtaniej, żyjącym na raty. Ul. Mikołajewska № 23. 3148-5-1

Przyspasabiam

do średnich zakładów naukowych. Na świadectwa. Korepetycja. Lekcje dorosłym. Za postęp gwarantuję. Przejazd 12, m. 10. 3156-3-1

Do wynajęcia przy ulicy Przejazd № 82

2 ładne pokoje z kuchnią

od 1 października. Wiadomość: Targowa № 32, m. 9. 3154-4-1

Młody człowiek handlowiec

władający językami rosyjskim i polskim, zgadzający się na wojaz i inkasso potrzebny na dogodnych warunkach. Pożądana kaucja 1000 rb. Oferty do Adm. pod „A. M. 1000”. 3152-3-1

Aparaty do gaszenia ognia

„Fix” po rubli 25.—

B. Łoziński, Łódź, Pasaż Szulca 3. Telef. 547. Handlującym ustępstwo. 3000-3-3

Poszukuje się

5-ciu cieśli

15-tu robotników

do robot betonowych

Wiadomość: Zakątna 87.

La Saison Andrzej

Nr. 11.

właścicielka magazynu sakien powróciła i z dniem 1 września pracownia otwarta. 3182-3-1

La Saison ul. Andrzej 11.

Do wynajęcia od 1/14 października

5 lub 6 pokoiów

z kuchnią (II piętro), wygodami i oświetleniem gazowym. Wólczańska 159. 3072-3-2

Szkoła Prywatna

A. Rybaka

Pasaż Szulca № 11.

Zapis uczniów codziennie.

Farby olejne w tub., wodne akwarel. w miseczk. — A. Vertun C-o.
Farby malarskie, olejne, chemiczne, pokosty, lakiery,
Lakiery ang. Kinga i Mander Brothers'a,
Farby olejne i emaljowe do podłóg, zaprawy i masy do podłóg,
Pędzle, artykuły techniczne — po cenach konkurencyjnych

poleca

Skład Apteczny ST. MAJEWSKI

(dawniej P. KRÓLIKOWSKI)
Ulica PIOTRKOWSKA № 124.

2954 3

Firma „S. Lewiński”
Właśc. Kaz. Roszak, Dzielna № 1.

ZAKŁAD ELEKTROTECHNICZNO-OPTYCZNY

pod firmą „Stanisława Lewińskiego”

Własność **KAZIMIERZA ROSZAKA** w Łodzi, Dzielna № 1. Firma istnieje od 1886 r.
SPECYALNOŚĆ: Maszyny elektryczne, Narzędzia chirurgiczne, Srodki opatrunkowe,
Naczynia szklane lekarskie i chemiczne, Termometry maksymalne i inne. Pasy rapturo-
we, Błyny damskie, Pończochy oraz wszelkie inne wyroby gumowe. Inhalatory, Iryga-
tory. Okulary, Binokle, Lornetki, Lorgnons. Latarnie magiczne z kinematografem. —
Instalacja dzwonków elektrycznych i telefonów, oraz ich konserwacja. 3078-5

Proszę nie zapominać, że

HURTOWY I DETALICZNY SKŁAD SUKNA I KORTÓW

W. GROSSMANA

Dzielna Nr. 1,

zaopatrzony został na jesienny i zimowy sezon w piękny wybór angielskich i krajo-
wych materyałów i takowe po cenach ściśle **konkurencyjnych** sprzedaje. —
Na składzie wielki wybór materyałów uczniowskich.

Świeży transport materyałów na damskie kostiumy, palta i pokrycia futer. 3054 3

UWAGA: PP. Urzędnicy i Robotnicy korzystają ze specjalnego ustępstwa.

NOWA SZKOŁA PRZYGOTOWAWCZA KOEDUKACYJNA

(Piotrkowska № 145),

prowadzona według najnowszych wymagań higieny i pedagogiki, przy
udziale pierwszorzędnych sił pedagogicznych przysposabia chłopców
i dziewczynki do szkół średnich wszelkiego typu. Prócz przedmiotów
obowiązkowych program szkoły obejmuje: przyrodę, rysunki, śpiew,
słójd, gimnastykę oraz konwersację w językach obcych.
Zapisy od 10-ej do 5-ej. Egzamin wstępny 3 go i 5-go wrze-
śnia, od godz. 10 ej.

Pożądane jest łaskawe zwiedzenie szkoły przez osoby zaintereso-
wane. 3056.3.2 Kierowniczką Szkoły **HELENA CHOLEWICKA.**

Dam 25 rb.

za wyszukanie posady kasyerki
(pół dnia) izraelitce. Pensja od
20 rb.

Oferty: „Feniks” przyjmuje
Adm. „Rozwoju” 3094-8-2

ZDOLNY

kotlarz

znajdzie natychmiast zajęcie w fa-
bryce maszyn W. Ullricha, ulica
Senatorska № 21. 3102-8-3

Piotrkowska 92.

Niniejszem podaję do wiadomości Sz. mojej Klienteli,
iż mój magazyn i pracownia okryć i kostyumów damskich
oraz garderoby dziecięcej przeniesione zostały z ulicy Piotrkowskiej № 37

na ulicę Piotrkowską № 92.

Zarazem pozwalam sobie zaznaczyć, że pracownia i ma-
gazyń mój urządzone są podług ostatnich wymagań i wszel-
kie zamówienia wykonywane są podług ostatnich berliń-
skich i wiedeńskich wzorów, elegancko i punktualnie.

R. Margulies.

2964-3-8

2-klasowa Szkoła Koedukacyjna M. Grzybowskiej

ul. Rezwadowska № 15,
przyjmuje dzieci od lat 6-ciu. Dla niezamożnych połowa
opłaty szkolnej. Lekcje rozpoczynają się 1-go września. 1910

Skład win M. D. OKOJEWA

ulica Dzielna № 11.

Podaję do wiadomości Szanownej Publiczności, że otrzy-
małem wielki transport win z czystego soku winnego nie fa-
lsyfikowanego. Ceny nadzwyczaj umiarkowane: kop. 40, 50, 60,
80, rb. 1.00 i 1.50. Wina węgierskie i francuskie od rb. 1.25 do
rb. 3.00. Wódki słodkie, koniaki ruskie i zagraniczne różnych
marek. Otrzymałem również wino z gron winnych absolutnie
bez alkoholu. Ktoby zechciał wina bez alkoholu, proszony jest
o żądanie takiego wina, gdyż na składzie posiadam i wiele
gatunków innych win. Kto chce mieć zdrowy żołądek,
powinien pić wino № 7 czerwone słodkie, nadzwyczaj przy-
jemne w smaku, które było stosowane przy kuracji chorób
żołądkowych w lazarecie w ciągu 1909 roku z nadzwyczaj po-
myślnymi rezultatami. Dobroć wina tego jest zaświadczoną
przez starszego lekarza № 69 i pieczęcią rządową.

Oliwa do lampek i splawki mego wynalazku palą się
we wszystkich domach. 1 funt 20 kop., knotki darmo. Oliwę
również można nabywać w składach: Konstantynowska 13,
Franciszkańska 60, Piotrkowska 291, Mikołajewska 89, Kałna
52, Widzewska 150 i Łowicka 9. 328

Dla wygody Szanownych moich Klientek zaprowadziłam
w moim salonie fryzjerskim

telefon № 16-20.

Specjalny zakład fryzjerski dla Pań
Anna Neuman, Łódź, Piotrkowska 89.

UWAGA: Życzącym sobie wyuczyć się damskiego fachu fryzjer-
skiego — udzielam lekcji. 2948-10-2

V-te Łódzkie Towarzystwo Pożyczkowo-Oszczędnościowe Spacerowa № 27.

Przyjmuje członków, wydaje pożyczki do 300 rb. Przyjmuje
wkłady: bezterminowe na 4%, 3-miesięczne na 4½%, półro-
czne na 5% i roczne na 6%. Procenty liży od dnia wpłaty.
Biuro otwarte od 10 do 2-ej codziennie, a w Poniedziałki
Czwartki i Soboty i od 5 do 7-ej wieczorem. 540-46

Pierwszy raz w Łodzi!

Tylko przez czas krótki!

Wieloryb-olbrzym

nie szkielet lecz **prawdziwy wieloryb,**

długości 31 arszynów, około 5,000 pudów żywej wagi.

Oprócz tego 35 innych potworów morskich.

Wystawa ściśle naukowa! Odezwy wielu uniwersytetów! W Londynie, Berlinie, Petersburgu, War-
szawie — wieloryb wszędzie wywoływał kolosalne wrażenie. Wszystkim udziela się szczegół. objaśnień.
Wejście do muzeum tylko 20 kop., dzieci 10 kop. — Muzeum otwarte od godz. 10-ej rano do 10-ej wieczorem,
w OGRODZIE „CORSO“, KONSTANTYNOWSKA № 16. 3180-1

7-KLASOWY ZAKŁAD NAUKOWY ŻEŃSKI MARYI PRUSZYŃSKIEJ KAMIENNA № 10.

3006

Egzaminy wstępne i poprawkowe od 26-go sierpnia, kurs nauk 1-go września. Oprócz przedmiotów obowiązujących: buchalterya, arytmetyka handlowa, korespondencya, słój i ćwiczenia cielesne.

Tow. Akc. Rzeźni Miejskich w Rosyi

Warszawa, Krak. Przedm. 5.

zawiadamia o otwarciu z dniem 1-ym lipca r. b. pierwszej w kraju fabryki włosienia tapicerskiego.
Sprzedaż w każdej ilości. 2644-40-27

ŻEŃSKA 7-klasowa SZKOŁA POLSKA

1889

Z. Pętkowskiej

przeniesiona została na ul. Wólcząską № 55.

Zapisy przyjmują kancelarya szkoły od 20 Sierpnia pomiędzy godziną 11—4. Egzaminy wstępne i poprawkowe 1, 2 i 3 Września.

Pracownia „MARTY” Gorsetów

ŁÓDŹ, PIOTRKOWSKA № 180,
parter, m. 14.

POLECA:

Gorsety wykonane według najnowszych modeli paryskich od najskromniejszych do najwytworniejszych z materiałów krajowych i zagranicznych — po cenach umiarkowanych.

1308r

7-io klasowy Zakład Naukowy z klasami przygotowawczymi Stanisławy Rajskiej

Dzielną № 11.

Zapis uczęszczać od 20 sierpnia. Egzaminy wstępne i poprawkowe 1 i 2 września. Rozpoczęcie lekcji 3 września. Kancelarya otwarta od 10 do 1 i od 3 do 5.

1973d7

Szkoła prywatna WŁ. SZULCA ul. Piotrkowska № 121.

Lekcje rozpoczynają się 20 sierpnia n. st. Zapisy przyjmują się codziennie od 9 do 5 po poł. Przy szkole wielki plac na zabawy i stancje dla uczniów. Komunikacya łatwa. 1891—4—4

MIĘDZYNARODOWE TRANSPORTOWANIE MEBLI

M. LENTZ, Widzewska 77.

№ telefonu 14—36.

Przeprowadzki w mieście i do wszystkich miejscowości w świetle bez przeładowania.

Opakowanie i przechowywanie mebli.

Dostawa i odstawa towarów. Dostawa węgla i drzewa rozpałowego. Przewożenie kas ogniotrwałych.

440r

Zakład Freblowski Słój i kursy dla freblanek Celiny Daleszyńskiej

Łódź, Widzewska № 24,

po gruntownym odświeżeniu otwarty d. 1-go września.

Zapisy w toku.

2926-6-3

Pensjonat w Celinówce i szkole przez zimę otwarty.

Lecznica D^{ra} A. Steinberga

BENEDYKTA № 3,

(Stosowanie fizykalnych metod leczenia)

Orthopedia. Mechano-terapia (skrzywienia kręgosłupa, choroby stawów, mięśni i kości). Gimnastyka lecznicza. Pracownia przyrządów ortopedycznych.

Gabinet Roentgenowski. Prześwietlenie i fotografowanie. Leczenie chorób skórnych.

Gabinet elektro-terapeutyczny. Arsonizacja. Stosowanie prądów stałych, przerywanych i sinusoidalnych. Elektroliza. Choroby nerwowe.

Gabinet światłoleczniozy. Kąpiele świetlne w gorącym powietrzu. Kąpiele 4-komórkowe (vier-Zellen-Bad). 137r

J-wo Brocard & Co Kwiatowa Woda Kolońska „CUDNA KONWALIA”

2825d6

Cena flakonu Rs.1.

Zalecany przez pp. lekarzy

KEFIR B. PATZEROWEJ

Łódź, Pasaż Meyera 5.

Dostawa do domów rano i po południu. 1660

Pasta „CAMELIA”

usuwa Pięgi, Pryszcze, Wągry, Opaleniznę.

Składy: Warszawa: L. Spiess i Syn i H. Welt.

Łódź: L. Spiess i Syn i A. Lipiński.

Ządać wszędzie.

1026d30

2796

Prosimy odwiedzić fabrykę.

WSZYSTKIE MASZyny i FORMY

dla fabrykacji wyrobów cementowych.

Maszyny do wyrobu cegieł cementowych.

Maszyny do wyrobu dachówek cementowych.

Maszyny do wyrobu próżnych bloków cementowych.

NOWOŚĆ: MASZYNA KOMBINACYJNA

do wyrobu cegieł, dachówek, rur drenowych, płyt — jedną maszyną.

FABRYKA MASZYN

D-r Gaspary i S-ka, Markranstaedt (Saksonia).

Broszura № 241 darmo.

Dr. Rosenblatt

Choroby

uszu, gardła i nosa

Piotrkowska 35.

Przyjmuje od 10—11 r. i 5—7 pp.
w niedziele od 10—11 r. 1318

Dr. H. Sadkowski

przeprowadził się

na ulicę Piotrkowską 120.

Przyjmuje z chorobami wewnętrznymi (spec. żołądka i kieszek).

Do 9 rano i od 4 do 6-ej po poł.
(z wyjątkiem świąt i niedziel.) 2590

Dr. I. KRUKOWSKI

Cegielniana 4,

Choroby płuc.

3108

Dr. Jelnicki

ul. Andrzeja 7

Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.

Godziny przyjęć: panowie od g.

9—11 r. i 5—8 po poł., panie

4—5 po poł.; w niedziele i święta

8—12 r. 1463r

Dr. Leon Grossman

powrócił.

Choroby wewnętrzne i nerwowe.

Godziny przyjęć: od 9—11 rano

i od 4—6 po poł.

Dzielną 7. 2952—3—3

Dr. med. J. Szwarcwasser

Piotrkowska 18.

Choroby wewnętrzne i nerwowe.

Specjalnie: choroby żołądka, ki-

szek i przemiany materii (cukro-

wa, podagra, otyłość itd.). Od g.

8—10 rano i od 4—6 po poł.

2165—12—2

Akuszarka A. Trenkler

Benedykta 10,

przyjmuje panie na słabość, u-

działa porad, niezamierzonym ustę-

stwa. Dyskretya ścisła. 12-r-49

ZĘBY sztuczne od 75 k.

Plomby od 50 k.

na kauczuku, złocie—

bez wyjęcia korzeni. Plombowanie

złotem, srebrem, porcelaną. Wy-

mowanie zębów bez bólu.

Przeróbka i reparacye na pocze-

kaniu. Lek.-dent. S. LIPOWSKI,

Piotrkowska 92. 381r

Zadacie rozpowszechniony
na całej kuli ziemskiej

Krawiec Męski M. Wierzbicki

po długoletniej praktyce w War-

szawie i zagranicą, otworzył za-

kład przy

ul. Główniej № 9,

blisko Piotrkowskiej.

Obstalunki przyjmuje z w-

snych i powierzonych materii

lów po cenach bardzo prz-

stępnym. 3038—9

F. Hult. S. M. Goldberger, F. Hult. S. M. Goldberger, F. Hult. S. M. Goldberger

Dr. Leyberg
b. długoletni lekarz klinik wiedeńskich ordynuje jako specjal. chorób **Wenerycznych, płciowych i skórnych** codziennie 8-12; 5-8; panie 12-1. Niedziele i święta tylko przed obiadem. **Krótko 5.** 1489r

Dr. I. Lipszyc
choroby dzieci.

Przyjmuje od 8-10 i od 4-6 pp
WSCHODNIA № 45. 294

Specjalista chorób skórnych, włosów, wenerycznych i dróg moczowych

Przyjmuje od godziny 8 — 10 i w południe i od 4 — 8 wieczorem; w niedziele i święta od 9 — 2 w poł. 149r

Dla pań osobna poczekalnia.
Dr. B. Rejt,
ulica Średnia № 5.

Dr. A. GROSLIK

mieszka obecnie **Zachodnia 68** przy ul. Zielonej.
Choroby skóry i włosów (usuwanie włosów szpecących za pomocą elektrolizy), weneryczne i dróg moczowych. Przyjmuje 8½ — 11½, r. i 6-8 wiecz.; panie 5-6 wiecz. W niedziele i święta od godz. 9 do 12 rano. 2474-r

Dr. med. Aleksander FABIAN

Dyrektor Zakładu leczn. „Chojny” przyjmuje codziennie w Łodzi od 4 — 7 po południu.
ul. Rzgowska № 3 (róg Górnego Rynku). 2251r
Choroby nerwowe i wewnętrzne.

Dr. Bronisław Łuczycki

Andrzeja Nr. 5 2938
Choroby nerwowe.
Przyjmuje do 10 rano i 5-7 pp.

Dr. med. ARONSON
b. asystent prof. berliński: Bumma i Dührssena — osiadł w Łodzi. Akuszeria i choroby kobiece. mieszka obecnie **Pasaż Majera** i róg Piotrkowskiej
Godz. przyjęcia: 9-10½ rano i od 5-7 pp., w niedziele 11-1. 1218r

Dr. Edward Mittelstaedt
mieszka obecnie **MIKOŁAJEWSKA** № 27
przyj. od 8-9½, r. i od 5-6½, pp.
Choroby wewnętrzne i nerwowe. 1429-r

Dr. F. Klopenberg

DZIELNA Nr. 25,
choroby wewnętrzne i nerwowe. Godz. przyjęcia: 10-11 r. 15-7 pp. 2159-6 pp.

Dr. Wacław Bernard

przeprowadził się na ulicę **BENEDYKTA** № 9.
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.
(8½-12 r. i 5-7½, pp., panie od 4-5). 1781-r

Dr. Jan Pieniążek

sp. ch. nosa, gardła i uszu
przeprowadził się na ulicę **Piotrkowską** 120.
Przyjmuje od 11 do 12 w poł., i od 5 do 6½, wiecz., w niedziele i święta od 9½-11 rano. 1850d

Dr. L. KLACZKIN

Konstantynowska 11.
Syphilis, skórne, wener., choroby dróg moczowych.
Przyjm. od 8-1 rano i od 5-8 w., dla dam od 4-5. W niedziele i święta tylko do 1 rano. 746-r

Dr. L. PRYBULSKI

CHOROBY SKÓRNE, WŁOSÓW, WENERYCZNE I MOCZOPŁCIOWE I NIEMOC PŁCIOWE.
Ul. Południowa № 2.
Przyjmuje od godz. 8-1 r. i od 4-8 w., panie od 5-6 po poł. 1420-r

Dr. D. HELMAN

powrócił.
Choroby uszu, nosa, gardła i krtani
Przyjmuje od 10 — 12 rano i od 5 — 7 po poł.
Mikołajowska 4. Tel. 16-00 2980

Doktor

Eugenia Kerer-Gerszuni
powróciła. 2956 4

Dr. A. S. Tenenbaum

Chor. wewnętrzne i dzieci.
Choroby żołądka i kiszek.
Wschodnia № 49.
przyjm. od 8-10 r. i 4½-7½ pp 1699-12-6

Analizy lekarskie

dla celów dyagnostycznych
przyjmuje do g. 10 r. i od 4-7 pp
Dr. med. St. Bartoszewicz
Zawadska № 1, d. Scheiblera, tel. 33 1961-12

Dr. med. W. Kotzin

powrócił.
Ulica **PIOTRKOWSKA** 71.
Choroby serca i płuc,
przyjmuje od godz. 9½-10½, r. i od 4-6 pp. 2019-3

Dr. FRANCISZEK KOZIOLKIEWICZ

(starszy) **Telef. 17-14**
Piotrkowska 103
Choroby wewnętrzne, dzieci i kobiece. Przyjmuje od 8-11 r. od 5-8 pp. 1426r

Dr. M. Papierny

Akuszer i specjalista chorób kobiecych
Przyjmuje do 11 r. i od 4½-6½ po poł. **Południowa** 29. 2001
Telefonu № 16-85.

Pierwsza Chrześcijańska

— Lecznica chorób zębów —
i jamy ustnej 2651r
teraz: ulica **Piotrkowska** 133.

Dr. I. Silberstrom

Ul. Promenada 13 róg **Benedykta**
Choroby weneryczne (syphilis) i moczopłciowe, skóry i włosów. Usuwanie zbytecznych włosów. Przyjmuje: 8-11 i 4½-8 w. Panie: 4½-5½ po poł. W niedziele: do 2-jej po poł. 241r

Dr. Ark. Goldenberg

ul. **Mawrot** № 38
róg **Widzewskiej**. Przyjmuje codziennie od 8½, do 9½, rano i od 4 do 6 po poł. W niedz. i święta tylko 8½-9½, rano. CHOROBY DZIECI I WEWNĘTRZNE — AKUSZERYA. 1812r

ŚWIATŁOLECZNICZY I ROENTGENOWSKI GABINET

Dr S. KANTORA

Specjalność: Choroby skórne, włosów, weneryczne i moczopłciowe.
Krótko № 4.

Leczenie promieniami Roentgena, światłem Finsena i kwarcowym (choroby skóry i wypadanie włosów), prądami wysokiego napięcia (świerzb, hemoroidy). — **Elektroliza** (radikalne usuwanie szpecących włosów). — **Masaż wibracyjny i pneumatyczny** według prof. Zabłudowskiego (niemoc płciowa). — **Kaustyka** (usuwanie brodawek). — **Endo- i cystoskopia** (oświetlanie organów moczopłciowych). — **Elektryczne świetne kąpiele i gorące powietrze.**
Godziny przyjęcia: 8-2 rano i 5-9 pp. Dla pań osobna poczekalnia.

145. Piotrkowska naprzeciw ulicy Ewangelickiej 145.

Ogólnie znana lecznica chorób zębów

lekarza d-ty H. Pruss.

Leczenie, plombowanie i wyjęcie zębów bez bólu.

Specjalne laboratorium techniczne do wprawiania sztucznych zębów.

Specjalność: plomby porcelanowe, plomby złote, złote korony, złote mosty (sztuczne zęby bez podniebienia).

Reperacje i przeróbki sztucznych zębów NA POCZEKANIU.

Gabinet prywatny lekarza d-ty H. Pruss znajduje się przy lecznicy.

Uwaga!! Ceny bardzo niskie! Uwaga!!

Lecznica chorób skórnych i wenerycznych

Gabinet Roentgenowski i Światłolecznicy

D-rów L. Falka, Z. Gołca, i St. Jelnickiego

Wólczańska № 36.

Ogólne i pojedyncze pokoje dla chorych od 2 do 5 rb.; ambulatoryum dla niezamożnych — plac za poradę 60 kop.

Godziny przyjęcia od 8-9 r., od 11½-1½ pp. i od 7-8; w niedziele i święta od 8-10 rano

od 12½, do 1½, po południu.

Kobiety na choroby weneryczne przyjmuje specjalnie **pani Dr. Zand Tennenbaumowa**

w poniedziałki, środy i piątki od godz. 5½ — 6½, po południu. 1738r

Dr. H. Szumacher

choroby weneryczne i skórne
Mawrot 2.

przyjmuje od 8-10½, i od 6-8.
Po poł., panie od 5-6. W niedziele i święta od 8-1 r. 637r

Dr. E. Sonnenberg

Choroby skóry, dróg moczowych i weneryczne
CEGIELNIANA 14.
Od g. 11-1 i 4-7½ w. 76r

Dr. B. DONCHIN

Specjalista chorób oczu
powrócił.
ul. **Zielona** Nr. 11. 2828
Przyjmuje od 9-11 i od 4-6 pp.

Choroby weneryczne, skórne i moczopłciowe

Dr. Stanisł. Piekarczyk

PIOTRKOWSKA № 115
Przyjm.: od 9-10 rano i od 5-8 wiecz. kobiety od 4-5 1331-r

Dr. Feliks Skusiewicz

Choroby skórne i weneryczne
Andrzeja 13.
Przyjmuje od 4-8 po poł.
W niedziele i święta od g. 10-1. 507-d

Centralna klinika chorób zębów i jamy ustnej

w Łodzi przy ul. **Piotrkowskiej** № 86, tel. 14-79.

Taksa nadzwyczaj dostępna dla wszystkich. **Konsultacja bezpłatnie. Wyrwanie zęba 15 kop. Plomba 35 kop. Sztuczny ząb 65 kop. Przeróbka i reperacje sztucznych zębów 50 kop.** Przy klinice znajduje się specjalne laboratorium do wyrobu sztucznych zębów. — Przyjmują tylko skończeni lekarze dentyści. 536d108

Piękność to potęga!

Na **PIĘGI, PRYSZCZE, WAGRY, mokre i suche LISZAJE, KROSTY** i wszelkiego rodzaju nieczystości skóry jest wiele różnych środków, lecz skutecznie działających bardzo mało. Kto chce otrzymać prawdziwie radykalny środek kosmetyczno-leczniczy, niech żąda rozpowszechnione i uznane nie przez powagi lekarskie

MYDŁO ks. KNEIPPA

z napisem na każd. etyk. reprezent. i powyższą etykietą. Bez tego podp. — falsyfikaty. Po 40 kop. ka-
wałek sprzed. wszystk. apt., skł. apt. i perfumerye.
Reprezentant: **M. Niedźwiedź, Wspólna** 5, 1833

BAŁUCKIE TOWARZYSTWO WZAJEMNEGO KREDYTU

w Bałutach pod Łodzią, ul. Żelerska 64,

zaliczając następujące, ustawą przewidziane, operacje bankowe:

- a) dyskontuje członkom Towarzystwa weksle handlowe;
- b) udziela członkom Towarzystwa pożyczki pod zastaw papierów procentowych publicznych;
- c) uskutecznia kupno i sprzedaż papierów publicznych;
- d) inkasuje weksle, wylosowane papiery i kupony; e) wydaje przekazy na różne miejscowości Rosji i zagranicę;
- f) przyjmuje wkłady pieniężne od członków Towarzystwa i od osób obcych i płać od 4% do 6%;
- g) asekurowa 5%, rosyjskie pożyczki premialne od amortyzacji.

Biuro otwarte w dni powszednie od 10 rano do 3 pp. 1584r21

8-10 klasowy Zakład Naukowy Żeński
z programem męskich gimnazjów klasycznych

Zofii Libiszowskiej

przy ulicy **Zawadzkiej Nr. 37,**

przyjmuje zapisy nowych uczennic codziennie od godz. 10-ej rano do 5-ej po południu, z wyłączeniem świąt i niedziel. — W bieżącym roku szkolnym otwarta zostaje klasa V-ta. Lekcje i egzaminy wstępne rozpoczynają się 1-go września. 2984—d—7

A. O. Teschich i S-ka

Skład węgla

Łódź, Widzewska №. 62.

Telefonu № 240.

2284 d29

7-klas. Zakład naukowy żeński
Maryi Szczyglińskiej

ULICA WIDZEWSKA № 106

Zapisy uczennic od dnia 22-go sierpnia. Egzaminy 29-go, 30-go i 31-go sierpnia. Rok szkolny rozpoczyna się 1-go września.

SZKOŁA FREBLOWSKA
MARYI ZARZYCKIEJ

Nikołajewska № 22.

Kursy dla freblanek (metodyka, higiena, przyrodznawstwo, śpiew, rysunki, gimnastyka). Świadectwa poświadczone przez władze rządowe. Stosownie do życzenia Sz. Rodziców, grupa dzieci będzie przechodziła kurs freblowski w języku francuskim z francuską paryżanką (d'école maternelle). Zapis i kandydatak na freblanki codziennie od godz. 10 do 1-ej i do 5 do 7-ej po poł. Rok szkolny 1 września. Przy szkole duży ogród. Liczba freblanek i dzieci ograniczona. 2918—6—4

W Szkole Przygotowawczej Koedukacyjnej
Julii Olczakowej

Zapisy przyjmują się codziennie od godz. 10-ej do 3-ej. Zadaniem szkoły jest przygotowanie do średnich zakładów naukowych. Śpiewy i Śpój. W wyższych oddziałach język francuski i niemiecki.

2970-3

PRZEJAZD № 48.

Główny Skład Zakładów Żyrardowskich

ul. Piotrkowska Nr. 87,

POLECA:

Płótna, Bieliznę stołową, Chustki,
Ręczniki, Madapolamy, Ścierki,

Ostatnie Nowości w Bieliznie damskiej, męskiej
i pościolowej,

Kołdry wataowane i puchowe,
Hafty do bielizny,

Krawaty kolor. angielskie i francuskie,
Firanki, Story,

Wyroby dziane.

3092-1

Zatwierdzone przez Ministerium Handlu i Przemysłu
Półroczne

Kursy Buchalteryjne J. MANTINBANDA

w Łodzi

przeniesione zostały do nowego lokalu na róg

Wschodniej i Cegielnianej № 47.

Początek lekcyj w czwartek, dnia 1-go września r. b., o godz. 8 wiecz.

Wydział Handlowo-Buchalteryjny:

Wykładane są: buchalteria pojedyncza, podwójna, czyli włoska i amerykańska, arytmetyka handlowa, korespondencja rosyjska, polska, niemiecka i francuska, prawo handlowe, ekonomia polityczna, stenografia i kaligrafia.

UWAGA: Dla zadosyćczynienia prośbie oddzielnego kółka osób, wykład buchalterii w tem półroczu odbędzie się również i w języku niemieckim.

Nadto wykładana będzie obecnie stenografia polska.

Wydział Lingwistyczny Języków Nowożytnych

zostaje w tem półroczu zupełnie przekształcony na podstawach bezwzględnej praktyczności przez zastosowanie najlepszych metod nauczania języka: rosyjskiego, polskiego, niemieckiego, francuskiego, angielskiego i włoskiego (konwersacja, gramatyka, stylistyka i literatura) pod pilnym okiem najwybitniejszych świeżozaangażowanych bezwarunkowo rodowitych pedagogów.

Wykład międzynarodowego języka „ESPERANTO“.

Wydział kursu pisanie na maszynie.

Kurs nauki (teoria i praktyka) odbywa się codziennie w dowolnych godzinach i trwa cały miesiąc. Maszyny systemu „HAMMOND i ADLER“.

Przy kursach buchalteryjnych ma być urządzony „kantor wzorowy“ (Mustercomptoir) dla praktycznych zajęć kupieckich, podobnie, jak w Lipskiej akademii handlowej.

Zapisy na wszystkie wydziały przyjmuje i bliższych informacji co do tworzenia przy nauce języków grup oddzielnych, zamkniętych, udziela Kancelaria kursów codziennie tylko od 7 — 9 wieczorem.

1677 d15

Kierownik kursów **J. MANTINBAND.**